БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 184 (931)

14 СЕНТЯБРЬ ШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

Биз Ўзбекистон матбуот, радио ва телевидениесининг барча ходимларини, ишчи ва қишлоқ мухбирларининг кўпминг кишилик армиясини бундан буён ҳам марксизм-ленинизм ўлмас ғояларининг оташин пропагандисти бўлишга, коммунизм тўла ғалабаси учун толмас курашчи бўлишга чақирамиз.

Ўзбекистон матбуот, радио ва телевидение ходимлари съезди қатнашчиларининг республикадаги барча матбуот, радио эшиттириш ва телевидение ходимларига, барча ишчи ва қишлоқ мухбирларига

МУРОЖААТИ

Қадрли ўртоқлар! Съездимиз шонли вақтда — бутун халқ улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини байрам қилишга ҳозирлик кўраётган кунларда тўпланди. Бутун прогрессив инсоният совет халқи билан биргаликда улуғ Октябрь 40 йиллигини хурсандчилик билан тантанали равишда нишонлайди.

Улуғ кўпмиллатли Совет Иттифоқимиздаги барча халқлар каби ўзбек халқи ҳам Совет ҳокимияти йиллари ичида Коммунистик партия раҳбарлиги остида ўз экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда жуда катта ютуқларга эришди. Барча қардош Совет Социалистик Республикаларининг барқ уриб яшнаганлиги партиямиз доно ленинча миллий сиёсатининг тантана қилганлигидан далолат бермоқда.

Совет халқи жонажон коммунистик партияга чексиз содиқдир, унинг ленинча сиёсатини қизғин маъқулламоқда ва изчиллик билан турмушга тадбиқ этмоқда. Халқ партиянинг бирлигини, унинг доно раҳбарлигини Совет давлати кучи ва енгилмаслигининг манбаи, барча ғалабаларимизнинг гарови деб билмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июнь пленуми Маленков, Каганович, Молотов ва уларга қўшилган Шепиловнинг партияга қарши группасини фош этиб ташлади ва ғоявий жиҳатдан тор-мор келтирди. Бу группа КПСС XX съезди белгилаган ленинча йўлга қарши чиққан эди. Бутун партия, бутун совет халқи, шу жумладан ўзбек халқи ҳам пленумнинг партиянинг ленинча бирлигини янада мустаҳкамлашга қаратилган қарорини бениҳоя зўр бирдамлик билан маъқулладилар. Қаҳрамон совет халқи барча ғалабаларининг ташкилотчиси ва илҳомчиси коммунистик партиянинг монолит бирлигини ҳеч ким ва ҳеч қачон бузаолмайди!

Қадрли ўртоқлар!

Матбуотимиз ва радио эшиттиришимиз ўзининг бутун тарихи давомида партияга, халқ манфаатларига ҳамиша садоқат билан хизмат қилиб келди. Совет матбуотининг обрўйи баландцир, меҳнаткашларнинг унга нисбатан ишончи ва муҳаббати зўрдир. Совет матбуоти бунга халқнинг туб манфаатларини ифода этаётганлиги ва ҳимоя қилаётганлиги билан эришди. Матбуотимизга чуқур ғоявийлик, принципиаллик, партиявийлик, ҳаққонийлик хосдир.

Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган совет халқи хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида партия XX съезди белгилаб берган катта-катта вазифаларни тезроқ бажариш учун кураш олиб бораётган ҳозирги вақтда матбуот, радио, телевидениенинг роли ҳарқачонгидан ҳам ортади, ўртоқлар, сизлар билан бизнинг топширилган иш соҳаси учун масъулиятимиз ошади. Бизнинг ҳар биримиз ўзимизни партия ташкилотининг жанговар ёрдамчиси деб билмоғимиз керак. Республикамиз ҳам экономика, ҳам маданият соҳасида қўлга киритаётган ҳар бир янги ғалабада бизларнинг ҳам муносиб ҳиссамиз бўлмоғи лозим.

Кейинги вақтда партия саноат ва қурилишни бошқаришни ташкил этишни янада такомиллаштириш юзасидан муҳим-муҳим тадбирларни амалга оширди. Газеталарнинг ходимлари техника тараққиёти, илғор техникани ва технологияни жорий этиш, ихтисослаштириш ва кооперациялаштириш, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этиш билан боғлиқ бўлган масалаларни газетанинг ҳар бир сонида кескин ва принципиал кўтаришга, ишчилар, инженерлар, техниклар, партия, совет, хўжалик раҳбарларининг социалистик ишлаб чиқаришни янада тинмай юксалтиришга қаратилган ижодий ташаббускорлигини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашга, ҳар бир корхона, ҳар бир қурилиш давлат планларини бажариши учун жанговарлик билан тинмай кураш олиб боришга даъват этилгандирлар. Газеталар Улуғ Октябрь 40 йиллиги шарафига социалистик мусобақанинг боришини кенг ёритиш, ишлаб чиқариш илғорлари-новаторларини мақташ билан бир вақтда бюрократизм, маҳаллийчилик, консерватизм ва қолоқлик кўринишларини танқид қилмоқлари, олдинга қараб ғолибона ҳаракат қилишимизга халақит бераётган нарсаларнинг ҳаммасига қарши кескин чиқмоқлари керак.

Ҳозирги вақтда қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида меҳнат кўтаринкилиги юксалиб кетди. Аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш юзасидан яқин йилларда Америка Қўшма Штатларига етиб олишдан иборат умумхалқ вазифасини бажариш учун социалистик мусобақа бутун мамлакат бўйлаб кенг қулоч ёзди. Пахта теримида, ем-хашак тайёрлашда мусобақа тобора авж олмоқда.

Пахтачиликни кескин юксалтириш учун кураш республикамизнинг энг муҳим халқ хўжалик вазифаси эканлигини биз бир дақиқа ҳам унутмаслигимиз керак. Ўзбекистон матбуоти пахта етиштиришни кўпайтириш, агротехниканинг илғор, прогрессив усулларини пахтачиликда жорий этиш, қишлоқ хўжалик ишларини комплекс механизациялаш билан боғлиқ бўлган масалаларни кун сайин, ишнинг кўзини билиб, малакали ёритиб бормоғи лозим. Жамоат чорвачилигини ривожлантириш ҳамиша бизнинг диққат марказимизда туриши керак.

Ўзбекистон колхозлари ва совхозларининг далаларида пахта терими қизиб кетди. Ўзбек халқининг шон-шарафи, миллий ифтихори бўлган «оқ олтин» давлат тайёрлов пунктларига топширила бошлади. Мана шу масъулиятли қизғин кунларда ҳар биримизнинг колхозчилар, механизаторлар, пахта тайёрлашда бевосита машғул бўлган барча кишилар билан алоқамиз айниқса мустаҳкам бўлмоғи керак. Шундагина биз пахтакорларнинг шу кунлардаги фидокорона меҳнатини ёрқин ва ҳаққоний акс эттира оламиз.

Матбуот ходимлари, қишлоқ мухбирлари, ўртоқлар! Ҳосил теримида қишлоқ мухбирларининг постларини тузингиз, терилаётган ва топширилаётган пахтанинг сифати устидан жамоат контроллигини ташкил этингиз, ҳар бир звено, ҳар бир бригада, ҳар бир колхоз ва совхознинг пахта топшириш планини муддатидан олдин бажаришига эришингиз. Сизнинг толмас куч-ғайратингиз, ташкилотчилик маҳоратингиз 3 миллион тонна пахта учун курашда тўла намоён бўлмоғи керак.

Радио эшиттириш ва телевидение ходимлари, ўртоқлар! Мазмундор ва ишонтирарли эшиттиришлар яратингиз, партия XX съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг тарихий қарорлари турмушга қандай тадбиқ этилаётганлигини, Ўзбекистон ишчилари, колхозчилари ва зиёлилари Коммунистик партия етакчилигида совет халқларининг қардошлик оиласида олтинчи беш йилликнинг улуғвор вазифаларини бажариш учун нақадар жонбозлик билан курашаётганликларини ҳикоя қилиб берингиз.

Барча радио программалари меҳнаткашларни янги меҳнат зафарларига руҳлантирмоғи керак. Эшиттиришларга энг яхши пропагандист кучларни жалб этиш лозим. Шундай бўлсинки, микрофон олдига саноат, транспорт, қурилишларнинг новаторлари, қишлоқ хўжалик илғорлари, атоқли олимлар, ёзувчилар, санъат арбоблари тез-тез чиқиб турсинлар, радио ва телевидение ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибани, маданиятни, сиёсий ва илмий билимларни тарқатишнинг кучли воситаси бўлсин.

Радио эшиттиришларимизни ва телевизион программаларимизни мундарижа жиҳатидангина эмас, бадиий сифати эътибори билан ҳам яхшиламоқ учун бутун куч ва ғайратимизни сарфламоғимиз керак.

Бадиий эшиттириш олдида бениҳоя катта иш майдони очилмоқда. Радио ва телевидение ходимлари янги спектакллар, постановкалар, концертлар яратишда кўпроқ ташаббускорлик кўрсатмоқлари лозим. Программалардаги туссизликни битириш, радио эшитувчиларнинг ўсиб бораётган талабларини тўлароқ қондириш керак.

Вазифа шундан иборатки, бутун ишимизнинг ғоявий савиясини кескин кўтарайлик, радио ва телевидение орқали эшиттиришларимизни мазмундор ва қизиқарли қилайлик.

Яқинда партия ва Ҳукумат СССРда уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу — халқ фаровонлиги ва бахт-саодати тўғрисида кўрсатилаётган буюк ғамхўрликнинг янги, ёрқин ифодасидир. Биз сизларни уй-жой ва маданий-маиший қурилиш планлари қандай бажарилаётганлиги, қурилиш суръати ва сифатини ошириш, қимматини камайтириш учун мусобақа қандай бораётганлиги тўғрисида ёзишга чақирамиз.

Ҳозирги шароитда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли анча ўсиб кетди. Савдо, умумий овқатланиш ва коммунал хизмати кўрсатиш корхоналарининг ишини яхшилашга доир масалалар газеталарнинг саҳифаларида кун сайин акс эттириб борилиши, радио орқали ва телевидение орқали берилаётган эшиттиришларда ўз ўрнини топиши керак.

Омма ўртасидаги мафкуравий ишлар газеталаримизнинг, уларнинг авторлар активининг ҳамиша диққат марказида турмоғи лозим. Бундан буён ҳам газеталар ва радио орқали меҳнаткашларни коммунистик идеология, халқларнинг бузилмас дўстлиги руҳида, пролетар интернационализми ва ҳаётбахш совет ватанпарварлиги руҳида, социалистик Ватанга, жонажон Коммунистик партияга чексиз садоқат руҳида тинмай тарбиялай бериш зарур. Матбуот, радио ва телевидениенинг кенг меҳнаткашлар оммаси билан кундалик маҳкам алоқасини янада мустаҳкамлаш керак.

Н. С. Хрушчевнинг яқинда эълон қилинган «Адабиёт ва санъатнинг халқ ҳаёти билан алоқасини мустаҳкамлайлик» мақоласида социалистик воқелигимизнинг бойлигини ва рангба-ранглигини ҳаққоний акс эттиришга, совет халқининг улуғ ўзгартирувчилик фаолиятини, унинг олийжаноб муддаоси ва мақсадларини, халқни тинч ижодий меҳнатда янги ғалабалар учун курашга отлантиришга, юксак маънавий хислатларини ёрқин ва ишонарли қилиб кўрсатиб беришга бўлган чақириқ янги куч билан жаранглади. Ёзувчиларга ва санъат арбобларига қаратилган бу чақириқ матбуот, радио, телевидение ходимларига ҳам тўла равишда тааллуқлидир.

Қадрли ўртоқлар!

Биз яратувчи халқ, ижодкор халқ бўлган совет халқига хизмат қилишдек, совет халқи учун ёзишдек, бу халқ тўғрисида, бу халқнинг замондошларимиз фахрланадиган ва авлодларимиз қойил қоладиган шонли ишлари тўғрисида ёзишдек буюк шарафга муяссар бўлдик. Шу шарафга муносиб бўлайлик, совет матбуоти олдида турган вазифалар юксаклигида турайлик.

Бизнинг ҳар биримиз ўз постимизда ҳалол ва фидокорлик билан меҳнат қилишимиз, тинмай ўқишимиз, ўз фикр доирамизни кенгайтиришимиз, экономикани ўрганишимиз, зўр эҳтирос ва илҳом билан ёзишга ҳаракат қилишимиз керак. Токи, ҳар бир сўзимиз нишонга бориб тегсин ва ўқувчиларнинг жуда кенг оммасига етиб борсин, уларнинг қалбини ҳаяжонлантирсин.

Биз Ўзбекистон матбуот, радио ва телевидениесининг барча ходимларини, ишчи ва қишлоқ мухбирларининг кўпминг кишилик армиясини бундан буён ҳам марксизм-ленинизм ўлмас ғояларининг оташин пропагандисти бўлишга, коммунизм тўла ғалабаси учун толмас курашчи бўлишга чақирамиз.

Яшасин, халқлар шон-шарафи ва дўстлигининг мустаҳкам қўрғони, бутун дунёда тинчликнинг қудратли таянчи — севикли социалистик Ватанимиз!

Яшасин давримизнинг ақл-идроки, шон шарафи ва виждони — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Ўлкаларга, областларга, районларга, шунингдек шаҳарларга ва бошқа аҳоли яшайдиган жойларга, корхоналарга, колхозларга, муассасаларга ва ташкилотларга давлат ва жамоат арбобларининг номларини қўйишни тартибга солиш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми қайд қиладики, маъмурий марказларга, корхоналарга, колхозларга, муассасаларга, ўқув юртларига, совет давлат ва жамоат арбобларининг номларини қўйиш ишида катта камчиликларга ва Ленин традицияларидан чекинишга йўл қўйилди.

Улуғ Ленин совет кишиларига камтар бўлишни таълим берган эди ва унинг ўзи камтарлик ҳамда соддаликнинг намунаси бўлган эди, ўз номининг улуғланишига ниҳоят даражада қарши эди. «Менинг шахсимни ҳамиша олдинга суриш, — деган эди у, — менинг учун нақадар кўнгилсиз эканлигини ҳатто тасаввур ҳам қила олмайсиз». В. И. Ленин ҳаёт бўлган вақтда битта ҳам областга, битта ҳам районга ёки шаҳарга унинг номи қўйилмас эди.

Ленин вафотидан кейин совет халқининг ўз йўлбошчисига ва устозига бўлган жуда катта муҳаббатининг белгиси тариқасида ва унинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида биринчи марта Ленин номи 1924 йилда Ленинград ва Ульяновск шаҳарларига қўйилди.

Кейинги йилларда меҳнаткашларнинг илтимосларига биноан, фавқулодда ҳолларда айрим шаҳарларга, районларга, посёлкаларга, корхоналарга, колхозларга, муассасаларга айрим атоқли давлат арбобларининг ва ижтимоий-сиёсий арбобларнинг номлари улар вафот этганларидан кейин қўйилди, бу эса, уларнинг жуда катта хизматлари халқ томонидан тақдирланганлигини ва меҳнаткашларнинг Коммунистик партияга бўлган ишончини ифодаловчи формалардан бири бўлган эди.

Бироқ, шахсга сиғиниш авж олган даврда, давлат ва жамоат арбоблари ҳаёт вақтида ҳам уларнинг номлари жуда кўп районларга, шаҳарларга, посёлкаларга, корхоналарга, колхозларга, ўқув юртларига қўйиладиган бўлиб қолди. Бундай практика айрим шахсларни ҳаддан ташқари улуғлаб, омманинг коллектив раҳбари ва ташкилотчиси бўлган партиянинг ролини камситишга олиб боради, кадрларни партиявий камтарлик руҳида тўғри тарбиялашга ёрдам бермайди.

Ўлкаларга, областларга, районларга, шунингдек шаҳарларга ва бошқа аҳоли яшайдиган жойларга, корхоналарга, колхозларга, муассасаларга ва ташкилотларга давлат ва жамоат арбобларининг номларини қўйиш ишидаги мавжуд камчиликларни йўқотиш ва бу ишда тегишли тартиб ўрнатиш мақсадида СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Давлат арбоблари, ижтимоий-сиёсий арбоблар, фан ва маданият арбоблари ҳаёт вақтида уларнинг номларини ўлкаларга, областларга, районларга, шунингдек шаҳарларга ва бошқа аҳоли яшайдиган жойларга, корхоналарга, темир йўл станцияларига, колхозларга, муассасаларга, ўқув юртларига ва ташкилотларга қўйишни бундан кейин тўхтатиш зарур деб топилсин.

2. Белгиланиб қўйилсинки, алоҳида атоқли давлат арбобларининг, ижтимоий-сиёсий арбобларнинг Ватанни ҳимоя қилган кишиларнинг, Меҳнат Қаҳрамонларининг, фан ва маданият арбобларининг вафотидан сўнг уларнинг хотирасини абадийлаш мақсадидагина ва меҳнаткашларнинг илтимосларига, шунингдек совет ва жамоат ташкилотларининг илтимосларига кўра фавқулодда ҳоллардагина уларнинг номлари ушбу Фармоннинг биринчи моддасига мувофиқ бундан буён қуйидаги тартибда қўйилади:

а) ўлкаларга, областларга, районларга, шунингдек шаҳарларга ва бошқа аҳоли яшайдиган жойларга номлар иттифоқчи республикалар Олий Советларининг Президиумлари томонидан қўйилади;

б) давлат корхоналарига, темир йўл станцияларига, муассасаларга ва умумиттифоқ қарамоғидаги бошқа объектларга ва ташкилотларга номлар СССР Министрлар Совети томонидан қўйилади;

в) давлат корхоналарига, муассасаларга ва иттифоқ-республика, республика ва маҳаллий ташкилотлар қарамоғидаги бошқа объектларга ва ташкилотларга номлар иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари томонидан қўйилади;

г) колхозларга, корхоналарга ва ҳунармандчилик кооперацияси артелларига ҳамда бошқа кооператив ташкилотларига номлар шу ташкилотлар аъзолари умумий йиғилишларининг илтимосига биноан тегишли ўлка, область меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари, АССР Министрлар Советлари томонидан, областларга бўлинмаган республикаларда эса иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари томонидан қўйилади.

3. Ҳозир барҳаёт бўлган давлат ва жамоат арбобларининг номлари қўйилган областлар, районлар, шаҳарлар, посёлкалар, қишлоқлар, корхоналар, колхозлар, муассасалар ва ташкилотларнинг номларини ўзгартириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин. Шу номларнинг ҳар қайсиси ушбу Фармоннинг иккинчи моддасига мувофиқ ўзгартирилсин.

4. Шу масалаларга доир илгари қабул қилинган ва қонун кучига эга бўлган қарорлар қуйидаги иловага мувофиқ, ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1957 йил 11 сентябрь.

СССР Олий Совети Президиумининг 1957 йил 11 сентябрдаги Фармонига илова

Қонун кучига эга бўлиб келган ва энди кучини йўқотган қарорлар рўйхати

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Почта-телеграф муассасалари бўлган аҳоли яшайдиган жойларнинг номларини ўзгартиришни тақиқлаб қўйиш тўғрисида» 1923 йил 28 декабрдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети, Халқ Комиссарлари Совети ҳамда Меҳнат ва мудофаа кенгашининг ахбороти, 1923 йил № 12, модда 328).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «ССР Иттифоқи Марказий Ижроия Комитети Президиумидан ижозат олмай туриб, В. И. Ульянов—Ленин номини қўйишни тақиқлаш тўғрисида» 1924 йил 5 февралдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети, Халқ Комиссарлари Совети ҳамда Меҳнат ва мудофаа кенгашининг ахбороти, 1924 йил № 2, модда 31)

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Темир йўл станцияларининг номларини планли тартибда ўзгартириш тўғрисида» 1930 йил 6 мартдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг 1930 йил 6 мартдаги мажлисининг протоколи, № 30, модда 24).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Москва областида бир номдаги аҳоли яшайдиган жойларнинг номларини ўзгартириш тўғрисида» 1930 йил 10 декабрдаги қарорининг 4- моддаси (СССР Қонунлари тўплами, 1931 йил, № 1, модда 7).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Шаҳарларга, темир йўл станцияларига, районларга, қишлоқларга, корхоналарга ва шу кабиларга айрим ходимларнинг номларини қўйиш тартиби тўғрисида» 1931 йил 3 ноябрдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг 1931 йил 3 ноябрдаги мажлисининг протоколи, № 21, модда 11).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Шаҳарларга, темир йўл станцияларига, районларга, қишлоқларга, корхоналарга ва шу кабиларга айрим ходимларнинг номларини қўйиш тартиби тўғрисида» 1932 йил 27 апрелдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг 1932 йил 27 апрелдаги қарорининг протоколи, № 36, модда 17).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «ССР Иттифоқи Марказий Ижроия Комитети Президиумининг шу йил 27 апрелдаги қарорининг республика аҳамияти бўлган корхоналарга, ўқув юртларига, касалхоналарга, колхозларга ва совхозларга айрим ходимларнинг номларини қўйишга доир қисмини қайта кўриб чиқиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг илтимоси» ҳақидаги 1932 йил, 17 июнда чиқарган қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг 1932 йил 17 июндаги мажлисининг протоколи, № 40, модда 5).

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «СССРнинг аҳоли яшайдиган жойлари номларини ўзгартириш, шунингдек муассасаларга, ташкилотларга ва корхоналарга айрим ходимларнинг номларини қўйиш тўғрисидаги илтимосларини кўриш тартиби масаласига доир иттифоқчи республикалар Марказий Ижроия Комитетларига юбориладиган циркуляр хат проекти ҳақида» 1935 йил 28 майдаги қарори (СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг 1935 йил 28 майдаги мажлисининг протоколи, № 9, модда 33)

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг «Шаҳарлар, район марказлари ва местечкаларнинг ҳамда темир йўл станцияларининг номларини ўзгартира беришни тўхтатиш тўғрисида» 1936 йил 27 майдаги қарори (СССР Қонунлари тўплами, 1936 йил, №31, модда 275).

СССР Олий Совети Президиумининг «Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ҳарбий парашютчилар ўқув юртига Қирғизистон Олий Совети номини бериш ҳақида»ги Фармони тўғрисида» 1947 йил 13 майдаги қарорининг 2- моддаси (СССР Олий Совети Президиумининг 1947 йил 13 майдаги мажлисининг протоколи, № 12, модда 68).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДАН

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети Коммунистик партия ва Совет халқининг содиқ фарзанди, Ўзбекистон ССРнинг кўзга кўринган давлат арбобларидан бири, Ўзбекистон ССР молия министри, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг аъзоси Мамажон Исомиддинович Исомиддиновнинг 1957 йил 12 сентябрда фожиали равишда тўсатдан вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

МАМАЖОН ИСОМИДДИНОВИЧ ИСОМИДДИНОВНИНГ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ М. И. Исомиддиновнинг республика халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришдаги жуда катта хизматларини эътиборга олиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қилди:**

1. Самарқанд молия техникуми студентлари ҳамда профессор-ўқитувчилар составининг илтимоси қондирилсин ва техникумга Мамажон Исомиддинович Исомиддинов номи берилиб, бундан буён уни М. И. Исомиддинов номидаги Самарқанд молия техникуми деб аталсин.

2. М. И. Исомиддиновни дафн этиш харажатлари давлат ҳисобига олинсин.

3. М. И. Исомиддинов қабри устига ҳайкал ўрнатилсин.

А. И. Микоян Покистон Ислом республикаси озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик министри Дилдор Аҳмад жанобларини қабул қилди

13 сентябрда СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари А. И. Микоян СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг таклифига мувофиқ, Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси билан танишиш учун Москвага келган Покистон Ислом республикаси озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик министри Дилдор Аҳмад жанобларини қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбатда Покистон Ислом республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Акхтар Ҳусайн жаноблари иштирок қилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1957 ЙИЛ 13 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Пламга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш	Районлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш
Пискент	3,40	0,71	Верхне-волинск	1,27	0,38
Ўрта Чирчиқ	2,50	0,63	Оққўрғон	1,18	0,39
Бекобод	2,38	0,64	Октябрь	1,12	0,46
Орджоникидзе	1,87	0,58	Ўртасарой	1,06	0,36
Бўка	1,85	0,58	Калинин	0,90	0,45
Юқори Чирчиқ	1,78	0,48	Мирзачўл	0,79	0,36
Сирдарё	1,69	0,43	Чиноз	0,78	0,33
Боёвут	1,67	0,52	Гулистон	0,70	0,35
Оҳангарон	1,52	0,42	Қуйи Чирчиқ	0,53	0,21
Бўстонлиқ	1,33	0,33	Янгийўл	0,43	0,20

Ёш теримчиларнинг республика кенгаши

Республиканинг далаларида юз минглаб ёш пахтакорлар ишлаб турмоқдалар. Уларнинг кўплари ҳосил тўплаш учун курашда меҳнат қаҳрамонлиги намуналарини кўрсатдилар. Ҳозирги вақтда, Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрланиб, ёш ватанпарварлар пахтани тез орада териб олиш учун мусобақани авж олдирмоқдалар, олинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш учун зўр бермоқдалар.

Ҳосил учун курашнинг бу ҳал қилувчи даврида ёш пахтакорларнинг мусобақасини қандай қилиб яхшироқ ташкил этиш керак? Йиғим-терим кампаниясини намунали ўтказиш учун конкрет равишда нима қилмоқ керак?—ёш теримчиларнинг Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети томонидан чақирилган, Тошкентда 12 сентябрда бўлиб ўтган кенгаши ана шу масалаларга бағишланган эди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари Ж. Хоназаров доклад қилди. У тўпланганларни Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленумининг «1957 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш тўғрисида»ги қарори билан таништирди. Сўнгра мусобақа илғорларига сўз берилди.

Тошкент область, Октябрь районидаги пахта МТСи пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси Турсуной Охунова сўз олади. У механизаторларнинг меҳнатдаги муваффақиятлари тўғрисида гапиради. МТСдаги ҳамма пахта терадиган машиналар махсус ажратилган участкаларга олиб келиб қўйилган.

Мен бу йил горизанталь-шпинделли машина билан 110 тонна пахта териш мажбуриятини оламан ва Сурхондарё области 1-Шўрчи МТСининг механик-ҳайдовчиси Жўра Соатовни мусобақага чақираман, — деди Турсуной Охунова. Сўзга чиққан Жўра Соатов бу чақириқни қабул қилганлигини ҳамда янги техникадан тўла фойдаланиш учун бутун чораларни кўражагини билдирди.

Кенгаш қатнашчилари республиканинг барча ёш колхозчи ва механизаторларига мурожаатнома қабул қилиб, кўп мингчи теримчилар ҳаракатини кенгайтиришга, теримда мавжуд бўлган техникадан моҳирона фойдаланишга, пахта тайёрлаш давлат планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигига бажаришни таъминлашга чақирдилар. (ЎзТАГ).

Партия ташкилоти пахта йиғим-теримига бошчилик қилиши керак

Боёвут районидаги „Коммунизм“ колхози бошланғич партия ташкилотининг пахта йиғим-терими даври учун иш плани

БОЁВУТ РАЙОНИДАГИ «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ 1957 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШ ВА ТАЙЁРЛАШ ДАВРИ УЧУН ТУЗГАН ИШ ПЛАНИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси **қарор қилади:** «Коммунизм» колхози партия ташкилотининг 1957 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш даври учун тузган иш плани маъқуллансин.

Колхоз, совхоз ва МТС партия ташкилотларига «Коммунизм» колхози партия ташкилоти мисолида, маҳаллий шароитни ҳисобга олган ҳолда, пахта йиғим-терими ва уни тайёрлаш даври учун иш плани тузиш тавсия этилсин.

Колхоз аъзолари бутун совет халқи билан биргаликда тарихий кун — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёрланмоқдалар.

КПСС XX съездининг тарихий қарорларидан илҳомланган колхозчилар аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш юзасидан партия ва ҳукумат томонидан қўйилган вазифанинг бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқдалар. Колхоз 1 сентябргача жун тайёрлаш юзасидан давлат планини 175 процент, ғалла тайёрлаш планини 107 процент бажарди. Гўшт ва сут тайёрлаш юзасидан берилган топшириқ эса 15 сентябргача бажарилади. Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача давлатга қўшимча равишда 8 тонна гўшт, 6 минг дона тухум топширилади ва ҳар бир соғин сигирдан пландагидан ташқари 250-300 литрдан сут соғиб олинади.

Бу йил маккажўхоридан мўл ҳосил етиштирилди ва 800 тонна силос бостирилди, 3200 тонна беда тайёрланди. Чорва молларн қишлик озуқа билан мўл-кўл таъминланди.

Колхозчилар ва механизаторларнинг астойдил қилган меҳнати, илғор агротехниканинг кенг жорий қилиниши колхозга барча майдонларда — 1225 гектар ерда пахтадан мўл ҳосил етиштириш имконини берди. Колхозимиз аъзолари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ҳар гектар ердан давлатга илгари назарда тутилган 29 центнер ўрнига 40 центердан пахта беришга қарор қилдилар.

Бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши, даставвал, пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш даврида ишнинг тўғри ташкил этилишига боғлиқдир. Биз ишни сентябрь ойида пахта ҳосилининг 40 процентини, октябрь ойида 52 процентини йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш. Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача эса олинган социалистик мажбуриятни бажариш имкониятини берадиган қилиб ташкил этишга қарор қилдик.

Барча ташкилий ва оммавий-сиёсий ишлар бу вазифаларнинг бажарилишини таъминлашга бўйсиндирилади.

Партия ташкилоти барча колхозчиларни олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун фидокорона курашга сафарбар этиш мақсадида қуйидаги тадбирларни амалга оширишни назарда тутади:

I. ПАРТИЯВИЙ-ТАШКИЛИЙ ИШ

Пахта йиғим-терими даврида ўтказиладиган партия бюросининг мажлисларида қуйидаги масалалар муҳокама қилинади:

7 сентябрда.

1. Коммунист ва комсомолларнинг пахта йиғим-теримида қатнашиши ҳақида (докладчи — партия бюросининг секретари ўртоқ Ҳатамов).

2. Болалар боғчаси ва бригадалардаги болалар яслиларининг пахта йиғим-терими даврида ишлашга тайёрлиги ҳақида (болалар боғчасининг мудири ўртоқ Назарованинг доклади).

3. Умумий таълим мактабларида ўқишнинг биринчи кунларида машғулотларнинг бориши ҳақида (мактаб директорлари коммунист Аҳмаджонов ва Ғайбуллаев ўртоқларнинг доклади).

20 сентябрда.

1. Колхозчиларга далада медицина хизмати кўрсатиш ҳақида (медпункт мудири ўртоқ Имирсанованинг информацияси).

2. Деворий газетанинг иши ҳақида («Коммунизм сари» газетасининг редактори ўртоқ Ғайбуллаевнинг ҳисоботи).

3. Агитколлективнинг пахта йиғим-терими даври учун иш планини тасдиқлаш (докладчи — агитколлектив раҳбари ўртоқ Ҳатамов).

2 октябрда.

1. Коммунист ва комсомолларнинг партия ва комсомол маорифи шохобчаларидаги ўқишнинг формаси, пропагандист ва консультантларни тасдиқлаш ҳақида (бу масалани ўртоқ Ҳатамов тайёрлайди).

2. Пахтани машина билан териш юзасидан берилган топшириқнинг қандай бажарилаётганлиги ҳақида (колхоз агрономи ўртоқ Сангилов доклад қилади, бригада механиклари Миралимов ва Очилов ўртоқлар қўшимча доклад қиладилар).

19 октябрда.

1. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги байрамини ўтказишга тайёргарлик кўриш ҳақида (партия бюросининг секретари ўртоқ Ҳатамов доклади).

2. Учинчи ва ўн бешинчи бригадаларда теримчиларнинг ишини ташкил қилиш, октябрнинг иккинчи декадаси учун белгиланган графикнинг бажарилиши ҳақида (бригада бошлиқлари Тўйчиев ва Донаев ўртоқлар доклади).

3. Колхозчиларга аванс беришнинг бориши ҳақида (бош бухгалтер ўртоқ Умматқулов информацияси).

3 ноябрда.

1. Колхоз раиси, партия бюросининг аъзоси ўртоқ Латиповнинг «Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбурият қандай бажарилаётганлиги ҳақида»ги доклади.

2. Колхознинг энг яхши сут соғувчиси ўртоқ Туронованинг илғор иш тажрибасини оммалаштириш методлари ҳақида (ферма мудири ўртоқ Абдурасулевнинг информацияси).

25 ноябрда.

1. Партия маорифи шохобчаларида машғулотларнинг қандай бораётганлиги ҳақида (пропагандист ўртоқ Аҳмаджоновнинг ҳисоботи).

2. Партия топшириқларининг бажарилиши ҳақида (ёш коммунистлардан Файзуллаев, Хўжаев ва Мирзаев ўртоқларнинг ҳисоботи).

Сентябрь, октябрь ва ноябрь ойларида ўтказиладиган партия йиғилишларида қуйидаги масалалар муҳокама қилинади:

9 сентябрда.

1. Колхознинг 1957 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишга тайёрлиги ҳақида (колхоз раиси ўртоқ Латипов доклади).

2. Партия ва комсомол маорифи шохобчаларини тасдиқлаш (партия бюроси секретари ўртоқ Ҳатамов доклади).

10 октябрда.

1. Коммунист ва комсомолларнинг пахта йиғим-теримида авангардлик роли ҳақида (партия бюросининг секретари Ҳатамов ва комсомол ташкилотининг секретари Шокиров ўртоқларнинг доклади).

2. Биринчи ва ўн олтинчи бригадаларда теримчиларга, шунингдек ҳосилни йиғиб-териб олишга жалб этилган меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳақида (партия бюросининг аъзоси ўртоқ Шукуров доклад қилади).

18 ноябрда.

1. Олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари ва партия ташкилотининг куз-қиш давридаги вазифалари ҳақида (докладчи — партия бюросининг секретари ўртоқ Ҳатамов).

8 сентябргача тарозилар, от-улов ва автотранспортнинг тайёр қилинганлигини текшириб кўришни ташкил қилиш (бу вазифа партия бюросининг секретари Ҳатамов, партия бюросининг аъзолари Латипов ва Орипов ўртоқлар зиммасига юклатилади).

10 сентябрда ўтган йили 7-10-15 ва 20 минг килограмм пахта терган кўп-минг килограммчи энг яхши теримчиларнинг слётини ўтказиш. Социалистик мажбуриятлар қабул қилишни ташкил этиш (бу вазифа хотин-қизлар советининг раиси ўртоқ Ғайфуллина зиммасига юклатилади).

15 сентябргача пахт нобудгарчилигига қарши кураш юзасидан комсомол ва пионер постлари ташкил қилиш (бу вазифа комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Шокиров зиммасига юклатилади).

15 октябрдан 17 октябргача дала шийпонларига газета ва журналлар, сиёсий ва бадиий адабиётларнинг етказиб берилишини текшириб кўриш (бу вазифа комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Шокиров зиммасига юклатилади).

20 сентябргача сушилкаларни тайёрлашни тўла туғаллаш (бу вазифа колхоз раиси ўртоқ Латипов зиммасига юклатилади).

5 ноябрда колхозчиларнинг Улуғ Октябрнинг 40 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишини ўтказиш (бу вазифа ўртоқ Ҳатамов зиммасига юклатилади).

1 октябрдан 5 октябргача мусобақадош Карл Маркс номли колхоз билан тузилган социалистик мусобақа юзасидан олинган мажбуриятларнинг бажарилишини ўзаро текшириб кўриш (бу вазифа ўртоқ Ҳатамов ва партия бюросининг аъзолари зиммасига юклатилади).

Ҳар 10 кунда бир марта бригада ва звенолар томонидан олинган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириб кўриш, биринчиликни олган бригада ва звеноларга партия ташкилоти ва колхоз правлениесининг кўчма Қизил байроғини топшириш.

II. ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШ

Агитколлектив составини ишлаб чиқариш илғорлари, ўқитувчилар ҳамда колхоз активи ҳисобига тўлдириш ва мустаҳкамлаш. Ойида камида икки марта агитаторларга колхоз олдида турган сиёсий ва хўжалик вазифалари юзасидан инструктаж бериб бориш. Шу мақсадда қуйидагиларни ўтказиш назарда тутилади:

6 сентябрда.

1. «Дала шийпони — оммавий-сиёсий ишларнинг маркази» деган масалага бағишлаб агитаторлар ва деворий газета редакторларининг семинарини ўтказиш (докладчи — район партия комитетининг МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Исломов).

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «СССРда уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида»ги қарори—партия ва ҳукуматнинг халқнинг моддий фаровонлигини ошириш ҳақида қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин намунасидир (докладчи — район партия комитетининг аъзоси ўртоқ Жумаев).

16 сентябрда

1. Энг яхши теримчиларнинг иш тажрибаси билан таништириш мақсадида 9-бригадада агитаторларнинг йиғилишини ўтказиш (йиғилишни бригада дала шийпонида полевод, партия бюросининг аъзоси ўртоқ Орипов ўтказади).

2. Шу ерда «Жанговар варақа» ва «Молния»ни чиқаришга тайёрлик кўриш ва уни чиқариш темасида инструктаж ўтказилади (колхоз деворий газетасининг редактори ўртоқ Ғайбуллаев инструктаж беради).

21 сентябрда.

«Юксак меҳнат интизоми — ишда муваффақиятнинг гаровидир» деган масала юзасидан агитаторлар семинарини ўтказиш (семинарни район партия комитетининг МТС зонаси бўйича инструктори ўртоқ Умматов ўтказади).

Ҳар беш кунда камида бир марта бригадаларда «Жанговар варақа»лар, ойида икки марта умумколхоз газетасини чиқариб туриш.

ЎТКАЗИЛАДИГАН ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАРНИНГ ТАХМИНИЙ ТЕМАТИКАСИ

1. Халқаро аҳвол ҳақида (лекция 15 сентябрда кундуз соат 2 да биринчи ва иккинчи участкаларда ҳамда кеч соат 7 да учинчи участкада ўтказилади. Лекцияни область партия комитетининг лектори ўртоқ Тўлаганов ўқийди).

2. Совет ҳокимияти йиллари ичида Ўзбекистон халқ хўжалигининг ривожланиши (лекция 21 октябрда кундуз соат бирда учинчи участкада, кеч соат 8 да биринчи ва иккинчи участкаларда ўтказилади. Район партия комитетининг штатсиз лектори ўртоқ Жумаев ўқийди).

3. Болаларни оилада ва мактабда тарбиялаш (лекцияни 5 октябрда кундуз соат 2 да ва кеч соат 8 да икки участкада мактаб директорлари Ғайбуллаев ва Аҳмаджонов ўртоқлар ўқийдилар).

4. Коммунистик партия — совет халқининг раҳбар ва етакчи кучидир (лекцияни биринчи ноябрь куни биринчи ва иккинчи участкаларда сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамият лектори ўртоқ Асқаров ўқийди).

Ҳафтада камида бир марта дала шийпонларида агитаторларнинг қуйидаги темалар юзасидан суҳбатларини ўтказиш:

1. Пахтадан нималар тайёрланади.
2. Пахтанинг таннархини камайтириш йўллари.
3. Мирзачўлни гуллаган ўлкага айлантирамиз.
4. Хотин-қизлар — колхоз ишлаб чиқаришида катта куч.
5. Пахтани териш даврида нобуд қилиш давлатга қандай зарар келтиради.
6. Шахсий гигиена — соғлиқнинг гаровидир (врач суҳбати).
7. Мен пахтани икки қўллаб қандай тераман (илғор теримчи ўртоқ Абдувоҳитованинг ҳикояси ва унинг иш усулини амалий кўрсатиш. Илғор теримчиларнинг иш тажрибаси ҳақида ана шундай суҳбатларни барча бригадаларда ўтказиш).
8. Совет ҳокимиятининг 40 йиллиги.
9. Совет ҳокимияти меҳнаткашларга нималар берди.

III. ПАХТАКОРЛАРГА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ

5 сентябргача дала шийпонларини тўла жиҳозлаш — уларни шиорлар, плакатлар билан безаш, бригада, звенолар, айрим колхозчилар ва пахта териш машиналарининг ҳайдовчилари олинган мажбуриятлар рўйхатини осиб қўйиш. Дала шийпонлардаги қизил бурчакларни (кутубхоначаларни) сиёсий ва қишлоқ хўжалигига доир адабиётлар билан бойитиш, барча дала шийпонларига радио точкалари, социалистик мусобақанинг кундалик якунини ёзиб бориш мақсадида кўрсаткич тахталар ўрнатиш.

Дала шийпонларида колхозчилар учун ҳар куни икки марта иссиқ овқат ташкил қилиш. Ойида икки марта натура ва пул авансларн бериб борилишини таъминлаш (бу вазифа колхоз раиси Латипов ва партия бюросининг секретари Ҳатамов ўртоқларга юклатилади).

10 сентябргача барча бригадаларда мавсумий болалар майдончалари ва яслилар ташкил қилиш ҳамда уларни жиҳозлаш, зарур инвентарь, ўйинчоқлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлиқ таъминлаш (бу вазифа колхоз раиси ўртоқ Латиповга юклатилади).

Ҳар 10 кунда бир марта кинофильм кўрсатиш ва ойида бир марта бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг концертини ташкил қилиш.

Далада энг зарур буюмлар билан савдо қилишни ташкил қилиш (бу вазифа партия бюросининг аъзоси ўртоқ Шукуровга юклатилади).

Барча дала шийпонларида аптечкалар бўлишини таъминлаш (бу вазифа ўртоқ Имирсановага юклатилади).

Партия ташкилотининг иш плани 1957 йил 2 сентябрдаги умумий партия йиғилишида тасдиқланган.

Тошкент гўшт комбинатининг 50 йиллиги

Бундан 50 йил муқаддам Тошкент шаҳар кушхонаси ишга туширилган эди. Комбинатимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари бу кунни бепоён мамлакатимизнинг ҳамма ерида Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа янги куч, янги ғайрат билан тобора кенг қулоч ёяётган бир пайтда, совет кишиларининг сиёсий активлиги ва ижодий ташаббускорлиги ғоят ошган бир пайтда нишонламоқдалар.

Ўша пайтда саноати жуда кам тараққий этган чор Россиясининг чекка ўлкасидаги бу шаҳарда Тошкент кушхонасининг ишга туширилиши жуда катта воқиа эди.

1913 йилда кушхонада ҳаммаси бўлиб 71 ишчи ишларди. Кушхона эгалари уларни ҳеч бир аямай шафқатсизлик билан эксплуатация қилардилар.

Совет ҳокимияти йилларида Тошкент кушхонаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Йигирманчи йилларнинг охирларида Тошкент кушхонаси ва Госторгга қарашли корхоналар базасида гўшт комбинати ташкил этилди. Шундан кейин комбинат ишлаб чиқариш базасини кенгайтириш, янги-янги цехлар қуриш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва шу асосда маҳсулот тайёрлашни кўпайтиришга имкон берувчи қатор тадбирлар амалга оширилди.

Тошкент гўшт комбинатининг коллективи корхонани янги техника билан қайта ускуналаш юзасидан ўз олдига қўйилган ғоят катта вазифани шараф билан бажарди. Корхонанинг ишлаб чиқариш базалари кенгайган сари ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ҳажми ҳам, тури ҳам тобора кўпайди. Жумладан, 1935 йилга келиб 1931 йилдагига нисбатан икки баравар кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. 1931 йилгача комбинатда колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқарилмас эди. 1931 ва 1933 йилларн матлубот кооперацияларига қарашли биноларда колбаса ишлаб чиқариш ташкил этилди.

Корхонани реконструкция қилиш ва кенгайтириш Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида ҳам давом этди. Уруш йиллари колбаса цехининг уч қаватли янги корпуси қурилиши тамомланди ва у ҳозирги замон асбоб-ускуналари билан таъминланди. Бу тадбир колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кескин суратда ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилаш имконини берди. Улуғ Ватан урушигача кўпгина қимматли медицина препаратлари Харьков, Ленинград, Боку ва Иттифоқимизнинг бошқа узоқ шаҳарларидан ташиб келтирилар эди. Республикадаги соғлиқни сақлаш муассасаларини зарур медицина препаратлари билан етарли миқдорда ва ўз вақтида таъминлаб туришга эришиш мақсадида қисқа муддат ичида комбинатимизда янги цех — медицина препаратлари тайёрловчи цех ташкил этилди. Бу цех коллективи адиурекрин, оварин, миоль, маммин, спермин, гематоген каби жуда қимматли медицина препаратларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Шу нарсани алоҳида кўрсатиб ўтиш керакки, гўшт комбинати Тошкентдаги энг кекса корхоналардан бири бўлганлиги сабабли бу ерда узоқ йиллар мобайнида узлуксиз равишда ишлаб келаётган ва катта ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган кекса ишчилар кўп. Улар ўз билимларини ва бой тажрибаларини ёшларимизга чидам ва сабот билан ўргатаётирлар, кўплаб шогирдлар етиштираётирлар. Исамуҳамедов, Раҳимов, Толипов, Қодиров, Солиҳов, Иванова, Орифжонов, Доброклонова, Григорьев ва бошқа жуда кўп ўртоқлар ана шулар жумласидандир.

Коллективимизга етарли даражада назарий ва техник билимга эга бўлган янги-янги мутахассислар келиб қўшилмоқдалар. Ҳозир корхонамизда олий маълумотга эга 23 мутахассис ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган 26 мутахассис ишламоқда. Ваҳоланки, собиқ Туркистон ўлкасидаги энг йирик ва ўша замондаги энг мукаммал корхоналардан бири ҳисобланган Тошкент кушхонасида олий маълумотга эга бўлган бор-йўғи икки мутахассис ишлар эди.

Корхона партия ва касаба союз ташкилотлари коллектив ўртасида ижодий ташаббускорликни кенг қулоч ёйдириш ва шу асосда цех ва участкаларда ишлаб чиқаришни янада такомиллаштиришга қаратилган жуда катта иш олиб бормоқда. Шунинг натижасида рационализатор ва ихтирочилардан ишлаб чиқариш қувватларини янада оширишни, мавжуд асбоб-ускуналардан ва хомашёдан тағин ҳам яхшироқ фойдаланишни, меҳнат унумдорлигини оширишни таъминлайдиган кўплаб таклифлар тушмоқда. Ўртоқ Шеринский таклиф этган ва ўртоқ Кокот такомиллаштирган қўй териларини тойлашни механизациялаш усули ҳозир фақат бизнинг корхонамиздагина эмас, балки Иттифоқимиздаги барча гўшт комбинатларида ҳам кенг жорий қилинмоқда. Ўтган йили қўй ва эчкиларни дастлабки қайта ишлаш бўйича инженер Захаров системасидаги конвейер линиясини монтаж қилиш корхонани янги техника билан қуроллантиришда катта қадам бўлди. Бу тадбир меҳнат унумдорлигини кескин суратда ошириш ва суткасига 3 минг ўрнига 8 минг бошгача қўй ва эчкиларни дастлабки ишлаш имконини берди.

Шу кунларда барча цех ва участкаларда Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Ойлик ва квартал планлари доимо ортиғи билан бажарилаётир. 6 ойлик топшириқ ялпи маҳсулот бўйича 120,25 процентга етказиб бажарилди. Иттифоқимиздаги гўшт ва сут саноати корхоналари коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада яхши натижаларни қўлга киритгани учун коллективимизга кўчма Қизил байроқ ва биринчи даражали пул мукофоти берилди. Бундан илҳомланган коллективимиз қўлга киритилган ютуқларини тағин ҳам мустаҳкамлаш мақсадида бир жон-бир тан бўлиб ишламоқда. Июль ва август ойлари топшириғи ҳам ортиғи билан бажарилди. 8 ойлик план 119,4 процент адо этилди. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 1956 йилнинг худди шу давридагига нисбатан 9 миллион 180 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ҳеч шубҳа йўқки, аҳил ва меҳнатсевар коллективимиз ўз олдига қўйилаётган вазифаларни муваффақият билан бажариш учун бундан кейин ҳам куч-ғайратини аямайди.

М. НОВИКОВА,
Тошкент гўшт комбинатининг директори.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ишчилар билан деҳқонлар ленинча иттифоқининг куч-қудрати

Бу йил Совет Ватанимизнинг халқлари социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари ҳамда бутун илғор инсоният билан биргаликда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 40 йиллигини катта тантана билан байрам қиладилар. Бепоён мамлакатимизнинг ҳамма жойларида ишчилар, колхозчи деҳқонлар, меҳнаткаш интеллигентлар бу шонли кунни коммунистик қурилиш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришиш билан кутиб олмоқдалар.

Октябрнинг жаҳоншумул-тарихий ғалабалари, СССРда социалистик қурилиш ютуқлари мамлакатимиз меҳнаткашлари томонидан Коммунистик партия раҳбарлиги остида қўлга киритилди. Коммунистлар партияси омманинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлишдек ўз ролини шунинг учун ҳам муваффақият билан бажариб келди ва бажармоқдаки, у ишчилар билан деҳқонларнинг ленинча иттифоқини қаттиқ туриб ҳимоя қилди ва мустаҳкамлай олди, уни буржуа-помешчиклар тузумини тугатиб, Советлар ҳокимиятининг қудратли таянчи, социализм қурилишининг мустаҳкам негизи бўла олган кучга айлантирди.

I.

Ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқи тўғрисидаги идеяни биринчи марта Маркс билан Энгельс баён қилган эдилар. Бироқ бу идея илмий коммунизм асосчиларининг асарларида ҳар тарафлама ишлаб чиқилмаган эди, уларнинг вафотидан сўнг кўп вақт ўтмай бу идея II Интернационал оппортунистлари томонидан бузилди ва унутилди.

Маркс ўлмас иши ва таълимотининг гениал давомчиси В. И. Ленин марксизмнинг ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи тўғрисидаги идеясини қайта тиклади ҳамда уни янги синфий кураш шароитига, пролетар революциялари даври шароитига мослаб ижодий равишда ривожлантирди. У, кўп миллионли деҳқонлар оммаси билан иттифоқ бўлмай туриб, ишчилар синфи давлат ҳокимиятини қўлга киритолмайди ва сақлаб қололмайди, деб таълим берди.

Тарихий тажриба ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи тўғрисидаги ленинча таълимотнинг тўғрилигини тўла равишда тасдиқлади. Биринчи рус революцияси давридаёқ ишчилар билан деҳқонлар революцион-озодлик курашининг асосий ҳаракатлантирувчи кучи эканлиги ҳамда улар чинакам иттифоқдошлар бўлиши мумкин ва лозим эканлиги исбот қилинган эди. Ленин ифодаси билан айтганда, пролетариат билан деҳқонлар куч-қудратининг иттифоқи реал факт бўлди, революциянинг бутун дастлабки босқичини, 1905-1907 йиллардаги барча йирик воқиаларни характерлаб берди.

Большевиклар партияси буржуа-демократик революцияда пролетариатнинг гегемонлиги идеясига қарши бўлиб чиққан ленинизм душманларини фош этиб, ўзининг биринчи стратегик планини ишлаб чиқди ва амалга оширди. Бу стратегик планга мувофиқ, **Россия ишчилар синфи чоризмни ағдариш сари барча деҳқонлар билан биргаликда, либерал буржуазияни якналаб қўйган ҳолда борди.** Большевикларнинг программа-минимуми ҳам ишчилар билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш вазифасига қаратилган эди. Бу большевистик программада саккиз соатлик иш куни жорий қилиш, барча помешчик ерларини мусодара қилиш ҳамда демократик республика ўрнатиш талаб қилинган эди. Бизнинг партиямиз тўғри назария, программа ва сиёсат ёрдами билан деҳқонлар оммасини ўз томонига қадамба-қадам ўтказиб ола бошлади, либерал буржуазияни революцияга раҳбарликдан қатъий равишда четлаштирди.

Партиянинг омма ўртасида олиб борган жуда катта назарий ва амалий фаолияти ўз самараларини берди. 1917 йил февралда Россия пролетариати кенг деҳқонлар оммаси билан иттифоқ бўлиб чор самодержавиесини ағдариб ташлади ҳамда ишчи ва деҳқонларнинг революцион демократик диктатураси органларини — Советларни вужудга келтирди. Бироқ февраль революциясининг ғалабаси тўла ғалаба бўлмади. Советлардаги кўпчиликни эгаллаб олган меньшевик ва эсерлар буржуазия билан тил бириктирдилар ҳамда ҳокимиятни Муваққат буржуа ҳукумати қўлига топширдилар. Қўш ҳокимиятчилик ҳамда июль воқиаларидан кейин контрреволюцион буржуазия террори ҳукм сурган мураккаб шароитларда большевистик партия ишонч билан мардона олға борди. В. И. Лениннинг Апрель тезислари ғалабага олиб борадиган бирдан-бир тўғри йўлни кўрсатиб берди, партияни буржуа-демократик революциянинг ўсиб социалистик революцияга айланиши учун курашнинг аниқ плани билан қуроллантирди.

Жамиятнинг энг революцион синфи бўлган Россия пролетариати социалистик революциянинг ташаббускори, унинг йўлбошчиси ва раҳбари бўлмоғи керак эди. Бироқ ишчилар синфи ҳар қанча уюшган ва жипслашган бўлса ҳам, буржуазия ҳокимиятини фақат ўз кучлари билан ағдариб ташлашга эриша олмас эди; бу вазифани бажармоқ учун у мамлакат қишлоқ аҳолисининг 65 процентидан кўпроғини ташкил қилган кенг камбағал деҳқонлар оммасини ўз томонига ўтказиб олиши керак эди.

Янги стратегик планга мувофиқ, **Россия пролетариати капитализмни штурм қилиш сари камбағал деҳқонлар билан иттифоқ бўлиб, ўрта ҳол деҳқонларни бетараф қўйган ҳолда борди.**

Ишчилар синфи билан камбағал деҳқонларнинг социалистик революциядаги иттифоқи тўғрисидаги ленинча идея большевистик партиянинг олтинчи съездида алоҳида уқдириб ўтилди. Бу съезд қуролли қўзғолон қилиш йўлини белгилаб берди. «Ҳозирги вақтдаги тўғри шиор, — дейилган эди съезднинг «Сиёсий аҳвол тўғрисида»ги резолюциясида, — контрреволюцион буржуазия диктатурасини батамом тугатишдангина иборат бўлиши мумкин. Камбағал деҳқонлар томонидан қўллаб-қувватланган революцион пролетариатгина янги кўтарилишнинг вазифаси ҳисобланган бу вазифани бажаришга қодирдир». («КПСС резолюцияларда ва қарорларда...», I қисм, 376 бет).

Социалистик революция тўғрисидаги ленинча назарияга таяниб, большевистик партиянинг VI съезди Бухариннинг, гўё ҳамма деҳқонлар буржуазия билан блок тузганлар ҳамда пролетариат билан иттифоқ тузишга рози бўлмайдилар, деган оппортунистик даъвосини улоқтириб ташлади. Большевиклар ишчилар синфининг революция раҳбари сифатидаги куч-қудратига, унинг қишлоқ меҳнаткашлар оммасини ўзига эргаштириб бора олишига қаттиқ ишонган эдилар.

Партия ўзининг деҳқонларга нисбатан тутган тактикасида ўрта ҳол деҳқон иккиёқлама табиатли бўлгани учун сиёсий беқарорлик кўрсатишини, буржуазия билан пролетариат ўртасида тараддудланиб қолишини ҳисобга олди. Шунинг учун ҳам ўша вақтда ўрта ҳол деҳқонларни бетараф қилиб қўйиш сиёсати бирдан-бир тўғри сиёсат эди; бу сиёсат мамлакатдаги синфий кучларнинг реал нисбатини ҳисобга олган эди, қишлоқ меҳнаткашлар оммасига социалистик революцияга ўтишнинг энг ишончли йўлини кўрсатиб берган эди.

Социалистик революция халқнинг ҳаётий талабларини қондира олиши, меҳнаткашларни синфий ва миллий жиҳатдан жабрлашнинг барча формаларини тугата олиши туфайли меҳнаткаш деҳқонлар учун жуда фойдали эди. Февралдан Октябргача бўлган давр ичида мамлакатда бўлиб ўтган революцион воқиалар жараёнида ишчилар, солдатлар ва меҳнаткаш деҳқонлар меньшевик ва эсерлар контрреволюция қуроли бўлиб хизмат қилаётганликларини ҳамда империалистик буржуазия фойдаси учун халқ манфаатларига хиёнат қилаётганликларини ўз тажрибаларида кўриб ишондилар. Тобора кўпроқ омма муросачи партиялар таъсиридан қутилиб, большевистик партия байроғи остига тўплана борди. Ўрта ҳол деҳқонлар буржуазия билан муроса қилиш сиёсатидан ўзларини четга олганликлари революцион кризиснинг чуқурлашувига, мамлакатда деҳқонлар ҳаракатининг ўсувига, буржуа ҳукмронлигини ағдариб ташлаш ва Советлар ҳокимиятини қўлга киритишнинг асосий воситаси бўлган пролетариат билан камбағал деҳқонлар иттифоқининг кучаювига олиб келмоқда эди.

Камбағал деҳқонларни пролетариат теварагида жипслаштириш тўғрисида социалистик революциянинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлган большевистик партия ғоят зўр ғамхўрлик кўрсатди. Ишчилар Петрограддан, Москвадан ва бошқа йирик саноат марказларидан ўз вакилларини қишлоқларга юбордилар, улар қишлоқда партия сиёсатини, унинг шиорларини тушунтириб бердилар. Шундай мисоллардан бирини келтирамиз. 1917 йил сентябрда Петроградцаги бирқанча завод ва фабрикаларнинг ишчилари деҳқонларни пролетариат томонига ўтказиб олиш мақсадида улар олдига ўз вакилларини юбордилар. Питер корхоналаридан бирининг наказида кўрсатилишича, қишлоққа борадиган вакиллар «ишчилар синфи энг адолатли ҳамда ишчиларга ва камбағал деҳқонларга зарур тузум учун курашаётганлигини, ишчилар синфининг кураши муваффақият билан тугалланиши учун камбағал деҳқонлар уюшмоқлари ҳамда ишчилар синфи билан қўшилиб ҳаракат қилмоқлари кераклигини» деҳқонларга тушунтириб беришлари керак эди.

Кенг меҳнаткаш деҳқонлар оммаси революцион ишчиларнинг овозига эътибор билан қулоқ солдилар. Курск губерниясида деҳқонлар ўртасида сиёсий иш олиб борган бир питерлик ишчининг хати жуда характерлидир. «Мен, — деб ёзади бу ишчи, — деҳқонларга эсерлар уларга хиёнат қилганликларини ҳамда шунинг учун деҳқонлар шу вақтгача ер олмаганлигини гапириб бердим. Энди деҳқонлар алданганликларига ишондилар. Улар тамомила бизнинг томонимизга ўтмоқдалар ҳамда яна келишимизни ва тушунтириб туришимизни илтимос қилмоқдалар». Большевистик партиянинг буюк тарихий хизмати шундаки, у ер учун умумдемократик ҳаракатни, помешчик ерларини қўлга киритиш учун деҳқонларнинг демократик ҳаракатини, мазлум халқларнинг миллий-озодлик ҳаракати ва ишчилар синфининг социалистик ҳаракатини ягона революцион оқимга бирлаштира олди. Бу барча ҳаракатларнинг битта умумий революцион оқимга бирлаштирилганлиги Россияда капитализм тақдирини ҳал қилди ҳамда инсоният тарихининг янги даврини бошлаб берган Октябрь революцияси ғалабасини таъминлади.

2.

Октябрь революцияси Россия меҳнаткашлар оммасига ғоят буюк перспективалар очиб берди. Буржуазиянинг сиёсий ва иқтисодий ҳукмронлиги тугатилганлиги, йирик саноат ва банкларнинг национализация қилинганлиги, аграр ва миллий масалаларнинг изчиллик билан демократик тарзда ҳал қилинганлиги, ер тўғрисидаги Декрет қабул қилинганлиги — буларнинг ҳаммаси социалистик жамият қуриш учун реал имкониятларни вужудга келтирди.

Йиғим-терим суръатини кун сайин кучайтирайлик!

Мажбуриятни байрамгача бажариш учун

Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхози аъзолари 1000 гектар ерда етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга зўр тайёргарлик билан киришдилар. Колхознинг Ленин орденли ўртоқ Бердибой Абдуллаев бошчилик қилаётган 8-бригадасида пахта териш ва уни давлатга топширишда айниқса яхши натижаларга эришилмоқда.

Бу бригадада кўпминг килограммчилар ҳаракати кенг авж олдирилган. Ўтган йили 15 минг килограммдан ошириб «оқ олтин» терган Қумрихон Маҳмудова ҳам ана шу бригадада ишлайди. Чевар теримчи бу йил ҳам ишга зўр ғайрат билан киришди. 5 сентябрда Қумрихон 120 килограмм, 6 сентябрда 180 килограмм, 7 сентябрда 200 килограмм, 8 сентябрда эса 220 килограммга етказиб пахта терди. У, теримнинг дастлабки 4 кунида 720 килограмм биринчи сорт пахта териб, хирмонга топширди.

Қумрихон Маҳмудова бу йил камида 17 тонна пахта териш учун ана шундай астойдил меҳнат қилмоқда. Моҳир теримчи Қумрихондан намуна олиб ишлаётган Хайрихон Йўлчиева, Ҳаким Сулаймонов, Н. Мусаева ўртоқлар сингари теримчилар ҳам бу йил 15 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олганлар. Улар ҳозир кундалик нормаларини 1,5-2 ҳиссага етказиб адо этмоқдалар.

Пахта териш ва уни давлатга топшириш суръатини тобора кучайтираётган колхоз пахтакорлари ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта топшириш юзасидан олган мажбуриятларини Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача бажариш учун социалистик мусобақани тобора қизитмоқдалар.

Н. РУСТАМОВ.

Терим суръатини кучайтириш керак

Верхне-волинск районидаги «Қизил октябрь», Карл Маркс номли колхозлар ҳамда «Социализм» совхози 2-бўлимининг 3-бригадаси аъзолари йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу колхоз ва совхозларнинг илғор бригадалари ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этиб йиғим-теримни кучайтириб юбордилар. Бу жиҳатдан Карл Маркс номли колхознинг коммунист ўртоқ Муҳаммад Жалилов бошлиқ бригадаси аъзолари томонидан амалга оширилаётган тадбирлар характерлидир. Бригада аъзолари 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 55 центнердан ҳосил топшириш юзасидан олган мажбуриятларини ортиғи билан бажариш учун йиғим-теримнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ ишга уюшқоқлик билан киришдилар ва бу соҳада кундан-кунга яхши натижаларга эришмоқдалар.

Максим Горький номли колхознинг К. Муҳамедов, «Қизил октябрь» колхозининг Т. Акбаров ўртоқлар бошлиқ бригадасида ҳам йиғим-терим пухта тайёргарлик билан бошланди.

Лекин райондаги барча колхозларда ҳам йиғим-теримга ана шундай пухта тайёргарлик кўрилаётир деб бўлмайди. Мисол учун «Гулистон» совхозининг ўртоқ М. Каттабеков бошлиқ бўлими. Свердлов номли колхознинг баъзи бир бригадаларида йиғим-теримга тайёргарлик суст бораётир. Бу бўлим ва бригадаларда август ойида ғўза қатор ораларини ишлаш юзасидан белгиланган топшириқ бажарилмагани ҳолда, ҳозирги кунларда ривожланишдан анча орқада қолган ғўзаларни парвариш қилиш иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шунингдек хирмонларни суваш, автомашина, араваларни ремонт қилиш, теримчилар учун етарли миқдорда қоп ва қанор жамғариш ишлари ҳам ғоят қониқарсиз олиб борилмоқда.

Совхоз директори ва партия ташкилоти, колхоз раҳбарлари юқоридаги қайд қилиб ўтилган камчиликларни тугатиш учун зарур чораларни кўришлари керак. Район меҳнаткашлари, колхозчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли етиштирилган ҳосилни Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш учун курашиш ҳар бир пахтакорнинг асосий бурчидир.

У. МАМАСОЛИЕВ,
Х. ФАЙЗИЕВ,
У. АБДУМАЖИДОВ.

Илғор теримчилар

Чиноз районидаги илғор колхозлар Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилиб, йиғим-теримни кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Сталин номли, Оржоникидзе номли колхозларда иш айниқса қизғин. Бу хўжаликларда ўзаро социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган, илғор теримчиларнинг сафи кундан-кунга кенгаймоқда. Сталин номли колхознинг аъзолари П. Турсунова, И. Убаева, Оржоникидзе номли колхознинг аъзоси М. Тошхўжаева ўртоқлар йиғим-теримда, айниқса, актив қатнашиб кўпчиликка ўрнак бўлмоқдалар. Бу ўртоқлар мавсумда 15 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олганлар. Илғорлар вақтдан унумли фойдаланиб кунига 130-140 килограммдан пахта термоқдалар. Бу ўртоқларнинг ҳар бири ҳозирга қадар 2450-3035 килограммдан пахта тердилар.

Санобар Шокирова, Ҳикоят Азимхўжаева каби чевар теримчилар ҳам районда олдинда бормоқдалар. Бу ўртоқлар ҳам кўп минг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб кундалик терим нормасини ошириб бажармоқдалар.

А. ОҚИЛОВ.

Далалардан дараклар

МИРЗАЧЎЛ. «Коммунизм», «Октябрь» колхозларининг аъзолари ғўза парваришини давом эттириш билан бир қаторда йиғим-теримни ҳам бошлаб юбордилар. Бу ишга уюшқоқлик билан киришилганлиги туфайли дастлабки кунларданоқ яхши натижаларга эришилмоқда.

Т. Қозоқбоев,
Ж. Эшонқулов.

* * *

ОҚҚЎРҒОН. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маман ота Қўлдошев бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун курашиб, ғўза парвариши соҳасидаги барча ишларни ўз вақтида ўтказдилар. Натижада олинган мажбуриятнинг бемалол бажариш имкониятини берадиган ҳосил етиштирилди. Бригада аъзолари социалистик мажбуриятларини Октябрнинг 40 йиллиги кунигача бажариш учун ҳосилни сира нобуд қилмай йиғиб-териб олмоқдалар.

Тельман номли колхознинг бошқа бригадаларида ҳам йиғим-терим бошланди.

М. Ойдинов.
М. Канзафаров.

* * *

ЯНГИЙЎЛ. «Коммунизм» колхози аъзолари 1125 гектар ерда ғўза ўстириб мўл ҳосил тўпладилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Юсупов бошлиқ бригадада ғўза парвариши, айниқса, намунали ўтказилиб юқори ҳосил тўпланди. Бунда механизатор ўртоқ Жўра Турсуновнинг хизмати каттадир. Ҳозир у ўз агрегатини йиғим-теримга созламоқда.

Қ. Собиров.

* * *

БЕКОБОД. Навоий номли колхознинг ўртоқ Эгам Абдуалиев бошлиқ бригадасида ҳар туп ғўзада 12-14 тадан кўсак бор. Кўсаклар биринкетин очила бошлади. Бригада аъзолари бу ҳосилни етиштиргунча озмунча меҳнат қилмадилар: ғўза тўрт марта культивация қилиниб, тўрт марта суғорилди ва уч марта озиқлантирилиб, қондириб суғорилди. Бригада аъзолари йиғим-теримга барча керакли нарсалар тахт қилиб қўйилган ҳолда киришдилар.

А. Ахроров,
Н. Шербеков.

* * *

ОРЖОНИКИДЗЕ. Ленин номли колхоз аъзолари йиғим-теримга тайёргарликни кун сайин кучайтирмоқдалар. Колхознинг ўртоқ Н. Каримов бошлиқ ва бошқа бригадаларида иш қизғин. Бригада аъзолари ғўза парваришини давом эттириш билан бирга йўл ва кўприкларни тузатиш, хирмонларни суваш ишларини ҳам амалга оширмоқдалар.

И. Қўзибоев.

Областимиз пахта далаларида йиғим-терим кун сайин қизғин тус олмоқда. **Суратда:** 1- Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг 10-бригадасида терим палласи. 2. Пискент районидаги Булганин номли колхознинг мусобақадош теримчилари **Г. Зоирова** (чапда) ва **С Мовлонова** ўртоқлар иш устида.

М. Содиқов ва **М. Шевелев** фотолари.

Мамажон Исомиддинович ИСОМИДДИНОВ

1957 йил 12 сентябрда республиканинг кўзга кўринган давлат арбобларидан бири—Ўзбекистон ССР Молия министри, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг аъзоси Мамажон Исомиддинович Исомиддинов фожиали равишда тўсатдан вафот этди.

М. И. Исомиддинов 1912 йилда Андижон шаҳрида камбағал деҳқон оиласида туғилди, уни Ленин комсомоли тарбиялаб етиштирди. У 1940 йилдан буён КПСС аъзоси эди.

М. И. Исомиддинов 1924 йилдан 1931 йилгача Андижон шаҳридаги ўрта мактабда ўқиди, шундан кейин давлат банкининг Андижон бўлимида ишлади. 1937 йилда у банк ходимларининг Бутуниттифоқ курсига ўқишга юборилди, курсни битиргандан кейин Давлат банки Поп район бўлимининг бошқарувчиси қилиб, 1941 йилда эса Давлат банки Андижон область бошқармасининг бошқарувчиси қилиб тайинланди.

1943 йилда М. И. Исомиддинов Олтинкўл район партия комитетининг биринчи секретари қилиб, 1945 йилда эса Андижон область партия комитетининг секретари қилиб сайланди.

М. И. Исомиддинов 1946 йилдан буён 11 йилдан ошиқ вақт ичида узлуксиз равишда Ўзбекистон ССР Молия министри бўлиб ишлаб келди.

М. И. Исомиддинов республиканинг кўзга кўринган давлат арбобларидан бири сифатида республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга жуда кўп куч ва ғайрат сарфлади.

М. И. Исомиддинов ўзининг кўп қиррали ишини республиканинг партиявий ва ижтимоий-сиёсий ҳаётида актив қатнашиш билан боғлаб олиб борди. Ўзбекистон Компартиясининг X-XI-XII ва XIII съездларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети составига сайланди, Ўзбекистон ССР кейинги икки чақириқ Олий Советининг депутати бўлди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати М. И. Исомиддиновни икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотлаб, унинг хизматларини юксак тақдирлади.

М. И. Исомиддинов сезгир, камтар ва меҳрибон ўртоқ эди.

М. И. Исомиддиновнинг бутун ажойиб ҳаёти партия ва халққа садоқат билан хизмат қилишнинг намунасидир.

М. И. Исомиддиновнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша яшайди.

М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, М. В. Аношкин, С. О. Азимов, А. П. Бизов, И. В. Бабков, В. А. Билбас, Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, М. Ғ. Ғуломов, Ҳ. Д. Жалилов, Т. А. Жалилов, В. Я. Емцов, А. Г. Зверев, С. Қ. Зиёдуллаев, Э. Э. Эгамбердиев, С. К. Қамолов, Р. Қ. Қурбонов, М. Қурбонов, А. В. Курганов, Ф. Қ. Қўқонбоев, Т. Қ. Қамбаров, А. Қ. Қобулов, Э. Қ. Қодиров, А. М. Қодиров, А. А. Лучинский, Н. А. Муҳитдинов, Р. Е. Мельников, М. З. Мирзааҳмедов, Қ. М. Муртазоев, М. В. Муҳаммаджонов, Н. Маҳмудов, М. М. Мусахонов, Ҳ. О. Маърупов, Ё. С. Насриддинова, С. Н. Нуриддинов, Ш. Р. Рашидов, З. Р. Раҳимбобоева, А. Н. Рудин, М. Раҳмонов, А. Ризаев, Р. С. Соатов, П. Сеитов, Х. С. Сулаймонова, В. Содиқова, И. В. Стрельцов, А. Тоиров, М. Т. Турсунов, С. И. Умаров, А. Х. Умархўжаев, А. Хўжаев, Ф. Хўжаев, Ж. Қ. Хўжаев, О. Ҳакимов М. А. Шарков, М. Ш. Шералиев, М. Й. Йўлдошев, В. И. Юран, Х. Ю. Юнусов.

Мамажон Исомиддинович Исомиддиновни дафн этиш маросими

13 сентябрда Тошкент меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР Молия министри, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, республика Министрлар Совети президиумининг аъзоси Мамажон Исомиддинович Исомиддинов билан видолашдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залига, ўзбек халқининг шонли фарзанди билан видолашиш учун, марҳумнинг жасади солинган тобут ўрнатилган постамент ёнига эрталабдан бошлаб меҳнаткашларнинг вакиллари тўхтовсиз келиб турдилар.

Тобут ўрнатилган постамент гулларга тўлган. Залда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, республика Олий Советининг президиуми, министрликлар, саноат корхоналарининг коллективлари, муассасалар, ўқув юртлари, партия, совет ва жамоат ташкилотлари номидан жуда кўп гулчамбарлар қўйилган. Қайғувли мотам музикасининг садолари эшитилиб туради. Фахрий қоровул узлуксиз алмашиб турмоқда.

Видолашишнинг охирги минутлари. Постаментдан тобут кўтариб олиб чиқилади. Олдинда — гулчамбарлар, марҳумнинг портрети. Четларига қора хошиё тутилган қизил атлас ястиқчалар устига орден ва медаллар қўйилган. Мамажон Исомиддинович Исомиддинов Ватан олдидаги катта хизматлари учун ана шу орден ва медаллар билан мукофотланган эди. Мотам маросимида қатнашувчилар Чиғатой қабристонига қараб йўл оладилар. Бутун йўл давомида Ўзбекистоннинг кўзга кўринган давлат арбобларидан бири билан видолашмоқ учун минг-минглаб Тошкент меҳнаткашлари кўчаларга чиқиб турдилар.

Марҳумнинг қабри ёнида мотам митинги бўлди. Митингни дафн маросимини уюштириш ҳукумат комиссиясининг раиси — ЎзССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. А. Хўжаев очди.

Республика Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов сўзлайди. У Мамажон Исомиддинович Исомиддиновнинг шонли меҳнат йўли тўғриисда, бевақт ўлим республиканинг кўзга кўринган давлат арбобларидан бирини, Коммунистик партиянинг содиқ фарзандини, коммунизм учун актив курашчини бизнинг сафларимиздан олиб кетганлиги тўғрисида гапиради.

Ўзбекистон ССР Молия министрининг ўринбосари М. Ф. Аношкин ўз сўзида дедики, Мамажон Исомиддинович Исомиддинов ўз умрининг охирги кунигача бутун куч-ғайратини Ватан бахти-саодати учун сарф қилиб келди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов ва СССР Давлат банки республика конторасининг бошқарувчиси С. И. Умаров ўз сўзларида Мамажон Исомиддинович Исомиддиновнинг оддий ходимдан бошлаб то министрликнинг раҳбаригача катта ва шонли меҳнат йўлини босиб ўтганлигини айтиб ўтадилар.

Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари Н. И. Супотницкий М. И. Исомиддиновни республиканинг Олий Советига икки мартаба ўз депутати қилиб сайлаган Андижон области меҳнаткашларининг чуқур қайғувси тўғрисида гапирди.

Мотам митинги тугади. Марҳумнинг жасади солинган тобут секинаста қабрга туширилади. Унинг устига гулчамбарлар қўйилади.

(ЎзТАГ).

Бу янги жаҳоншумул-тарихий вазифани амалда бажариш кўп миллионли меҳнаткаш деҳқонлар оммасини ишчилар синфи томонига ўтказишни талаб қилар эди. Ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш тўғрисидаги масала янада кўпроқ аҳамиятга эга бўлди. Эндиликда сўз помещик ер эгалиги тугатилиб, пролетариат диктатураси шароитида қишлоқда марказий фигура бўлиб қолган ўрта ҳол деҳқонларни социалистик қурилишга жалб этиш тўғрисида борар эди. Ажнабий интервентлар ва оқгвардиячиларнинг ғалабаси амалда помешчиклар ва капиталистлар ҳукмронлигини тиклашдан иборат эканлигига ишонч ҳосил қилган ўртаҳол деҳқонлар Советлар томонига ўтдилар. Шу муносабат билан партия ўрта ҳол деҳқонларни бетараф қолдириб, пролетариат билан камбағал деҳқонлар иттифоқини тузиш тўғрисидаги олдинги шиорни янги шароитларга мос келадиган шиор билан алмаштирди, яъни эътиборни **кулакларга қарши аёвсиз кураш олиб борган ҳолда, камбағал деҳқонларга таяниб, ишчилар синфи билан ўрта ҳол деҳқонлар иттифоқини тузишга** қаратди.

Партиянинг қишлоқдаги янги сиёсати 1919 йил баҳорда бўлиб ўтган партия VIII съезди қарорларида ўз ифодасини топди. Ишчилар синфи ва камбағал деҳқонларнинг ўрта ҳол деҳқонлар билан иттифоқини мустаҳкамлаш партиянинг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолди. Коммунистик партия ва Совет ҳокимияти ташқи ва ички контрреволюциянинг қуролли тўдаларига қатъий зарба бериш учун ишчилар билан деҳқонлар иттифоқидан куч-қудрат олиб турдилар; улар халқ хўжалигини тиклаш ва социализм асосларини қуриш вазифаларини ҳал қилишда ана шу иттифоққа таяндилар.

Тиклаш даврининг охирига келиб партия ва мамлакат олдида саноатни реконструкция қилиш, қудратли ёқилғи, металлургия, машинасозлик, электротехника индустриясини барпо қилиш вазифаси кўндаланг бўлиб турди. Партия ана шулар базасида майда ва хусусий деҳқон хўжалигини социалистик изга ўтказмоқчи эди. Бошқача қилиб айтганда, мамлакатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришнинг ленинча сиёсатини амалга ошириш зарур эди. СССРни индустрлаштириш социализмнинг иқтисодий негизини вужудга келтиришда етакчи звено эди. Индустрлаштириш мамлакатимизнинг хўжалик мустақиллигини таъминлар, душман капиталистик давлатларнинг қуршовида турган мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлар, қишлоқни социалистик асосда қайта тузиш учун имкониятлар вужудга келтирар эди. Меҳнаткаш деҳқонлар томонидан жуда актив қўллаб-қувватланган ишчилар синфи саноатга йилдан йилга тобора кўпроқ капитал маблағлар сарфлади, оғир индустриянинг гигантларини қурди, саноатнинг бутун-бутун тармоқларини қайта барпо қилди. Бутун совет халқи қурилиш нашъаси, янги, социалистик ҳаёт барпо қилиш нашъаси билан яшади.

Ватанимизда қудратли саноат барпо қилинганлиги совет ишчилар синфи, барча меҳнаткашларнинг ғоят зўр меҳнат қаҳрамонлиги бўлди. Индустрлаштириш сиёсатининг муваффақиятлари партияга Лениннинг кооператив планини ҳам анча тез амалга ошириш имкониятини берди. Бу план қишлоқни изчиллик билан социалистик негизда қайта қуришга қаратилган эди. Ишчилар синфининг ёрдами ва раҳбарлиги остида кўп миллионли камбағал ва ўртаҳол деҳқонлар оммаси хусусий мулкчиликнинг буржуазия томонидан мақталган байроғини абадий улоқтириб ташладилар ва колхозлар йўлига қатъий равишда тушиб олдилар.

Ҳаёт, социалистик қурилиш тажрибаси мамлакатимизда социализм ғалаба қилиши мумкинлигини инкор қилган троцкийчилар ва ўнг тасллимчиларнинг оппортунистик «назарияларини» тамомила фош қилди ва улоқтириб ташлади. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари меҳнат соҳасида фидокорлик билан куч-ғайрат сарфлаганликлари ғалаба билан якунланди. 1936 йилдаёқ ишлаб чиқариш воситаларининг 98,7 проценти социалистик сектор ҳиссасига тўғри келди, шу жумладан саноатда 99,95 проценти, қишлоқ хўжалигида 96,3 проценти тўғри келди. Бу янги, социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари халқ хўжалигининг барча соҳаларида тўла ҳукмрон бўлиб қолганлигини кўрсатар эди. Колхоз тузуми бутун меҳнаткаш деҳқонларнинг ижтимоий-иқтисодий аҳволини тубдан ўзгартириб юборди, улар коллектив хўжаликка ўтганларидан кейин Совет ҳокимиятининг мустаҳкам таянчи бўлиб қолдилар.

СССРда социализм ғалабаси ишчилар билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашдаги янги, юксак босқич бўлди, бу иттифоқни буюк ва енгилмас кучга, совет жамияти маънавий-сиёсий бирлигининг метиндек мустаҳкам негизига айлантирди.

Ишчилар билан деҳқонлар иттифоқининг кучи Улуғ Ватан уруши йилларида айниқса ёрқин намоён бўлди. СССРга хиёнаткорона ҳужум бошлаган гитлерчи босқинчилар бир зарба билан Совет Қуролли Кучларининг қаршилигини синдиришни, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини, СССР халқлари дўстлигини бузиб юборишни ўйлаган эдилар. Бироқ агрессорлар қаттиқ янглишдилар. Ўлим хавфи туғилган бир шароитда СССР ишчилари, деҳқонлари, интеллигенцияси, барча миллат ва халқларининг вакиллари Коммунистик партия теварагига янада мустаҳкамроқ жипслашдилар, ўз социалистик Ватанини ҳимоя қилиш учун кўкракларини қалқон қилдилар. Совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг мустаҳкам бирлиги, фидокорлиги, мислсиз қаҳрамонлиги душманни тор-мор қилишни таъминлади; СССРнинг босиб олинган ерлари ҳамда Европанинг кўпгина мамлакатлари фашист ваҳшийлар зулмидан озод қилинди, жаҳон фашизм қуллиги хавфидан сақлаб қолинди.

Ватан урушида жаҳоншумул-тарихий ғалаба қозонган мамлакатимиз меҳнаткашлари ўз кучлари билан қисқа вақт ичида уруш вайрон қилган халқ хўжалигини тикладилар ҳамда социалистик экономиканинг барча тармоқларини янада ривожлантирдилар. СССРнинг урушдан сўнгги тараққиёт тарихи — Ватанимиз экономикаси ва сиёсий қудратининг янада ўсиши, ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқининг ҳар тарафлама мустаҳкамланиши тарихидан иборатдир.

Коммунистик партия бутун халқ хўжалиги тараққиётининг асоси — оғир саноатни устун даражада ривожлантириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқда. Ўтган йил охирига келиб СССР революциядан илгариги Россияга нисбатан пўлатни 11 марта кўпроқ эритди, нефтни 9 марта, кўмирни 15 марта кўпроқ қазиб чиқарди, электр қувватини 100 марта кўпроқ ҳосил қилди. Саноат маҳсулотининг умумий миқдорига келганда, у Совет ҳокимияти йилларида 30 мартадан кўпроқ ўсди.

Оғир индустрияни устун даражада ривожлантириш асосида қишлоқ хўжалиги муваффақият билан ривожланмоқда. Сўнгги уч йил мобайнида СССРда 36 миллион гектарга яқин бўз ва қўриқ ерлар ҳайдалгани ва ўзлаштирилганини айтиб ўтиш кифоядир. Бундай ғоят катта вазифанинг амалга оширилганлиги давлатимизга 1956 йилдаёқ ғаллани 1955 йилдагига қараганда 1 миллиард пуддан кўпроқ тайёрлаш имкониятини берди. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари чорвачилик проблемасини ҳам муваффақият билан ҳал қилмоқдалар. Колхозчи деҳқонларимиз қишлоқ хўжалигини тинмай юксалтириш учун курашда бутун совет халқининг, биринчи галда ишчилар синфининг доим қўллаб-қувватлаётганлигини сезиб турибдилар.

КПСС XX съезди ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқини янада мустаҳкамлаш йўлидаги ғоят муҳим босқич бўлди. Бу съезд социализмдан секин-аста коммунизмга ўтишнинг аниқ вазифаларини белгилаб берди. Съезд қарорлари халқ хўжалигини ҳар тарафлама ривожлантириш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини тинмай юксалтириш, СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлаш, партия ва совет демократиясини ривожлантириш учун курашда партияни қуроллантирди. Съезддан сўнг ўтган бир ярим йил мобайнида бутун совет халқи томонидан тўла қўллаб-қувватланган Коммунистик партия янги ажойиб ютуқларга эришди. Саноатни бошқариш қайта қурилганлиги, бўз ва қўриқ ерлар ўзлаштирилганлиги, иттифоқчи республикалар ҳуқуқлари кенгайтирилганлиги, давлат аппарати қисқартирилганлиги, маҳаллий Советлар роли оширилганлиги сингари тадбирлар меҳнаткашларнинг ижодий активлигини тинмай юксалтириш учун кенг имкониятлар очиб бермоқда ҳамда совет экономикаси барча тармоқларининг гуркираб ўсишини таъминламоқда.

Коммунистик партиянинг саноатни янада ривожлантириш ҳамда шу асосда қишлоқ хўжалигини тез юксалтиришни таъминлаш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини тинмай оширишга қаратилган ленинча сиёсатини бутун совет халқи қизғин қўллаб-қувватламоқда. Партия билан халқнинг буюк бирлиги мустаҳкамланмоқда, совет тузумининг мустаҳкам негизи — ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқи янада кўпроқ мустаҳкамланмоқда. Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизм қурилишида янгидан-янги ғалабаларга эришмоқда.

Маленков, Каганович, Молотовларнинг партияга қарши группасигина совет экономикасини ҳар тарафлама ривожлантириш ҳамда меҳнаткашлар фаровонлигини юксалтириш соҳасида партия ва халқ амалга оширган улуғвор ишларни кўргиси келмади. Турмушдан, мамлакатимизни янада ривожлантиришнинг зарур вазифаларидан ажралиб қолган бу фракцион группанинг қатнашчилари саноатни бошқаришни қайта қуришга қарши бўлиб чиқдилар. Улар колхозчи деҳқонларнинг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кенгайтиришдаги моддий манфаатдорлигини ошириш зарурлигини тан олмадилар. Улар колхозлардаги планлаштиришнинг эски, бюрократик тартибини бекор қилишга ҳамда колхозларда планлаштиришнинг янги тартибини жорий қилишга қарши чиқдилар. Улар 1958 йил 1 январдан бошлаб колхозчилар хонадонидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари олиш мажбуриятини бекор қилиш учун реал имкониятлар борлигини тушунмадилар. Бу партияга қарши группанинг фаолияти ҳақиқатда партия бирлигини бузишга, ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқини бўшаштиришга қаратилган эди.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми Маленков, Каганович, Молотов ва уларга қўшилган Шепиловнинг партияга қарши группасини ленинча принципларга хилоф деб ҳисоблаб, қатъий равишда қоралади. Совет халқи Марказий Комитет июнь Пленумининг қарорини якдиллик билан маъқуллади ҳамда ўз сафларини партиямизнинг улуғ Ленин байроғи остида янада мустаҳкамроқ жипслаштирди. Партия раҳбарлиги ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқини янада мустаҳкамлаш ҳамда бу иттифоқнинг коммунизм ғалабаси учун курашдаги ролини оширишнинг гаровидир.

* * *

Ишчилар билан деҳқонлар иттифоқини тузиш ва мустаҳкамлашда КПСС тўплаган бой тарихий тажриба катта халқаро аҳамиятга эгадир. Бу равшан, албатта. Чунки ишчилар билан деҳқонларнинг ленинча иттифоқи замоннинг қаттиқ ва узоқ муддатли синовидан ўтди: у уччала рус революцияси ўти орасидан ўтди ҳамда уруш синовлари йилларида, социалистик қурилиш йилларида совет халқининг кўп сонли ташқи ва ички душманлари билан бўлган қаттиқ курашда чиниқди. Бу тажрибани ижодий равишда қўллаш қардош коммунистик ва ишчи партияларига, барча мамлакатларнинг меҳнаткашларига уларнинг империализмга ва мустамлакачиликка қарши, тинчлик ва демократия учун, жамиятни революцион қайта ўзгартириш учун олиб бораётган курашларида ёрдам бермоқда.

А. КОСТИН,
тарих фанлари кандидати.

Филолог олимлар

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институтининг коллективи 14 сентябрда уч филолог олимнинг юбилейини нишонлаб ўтади. Улар Ўзбекистонда тил ва адабиёт фанларининг ривожланишида катта ҳисса қўшган илмий ходимлар бўлиб, Тил ва адабиёт илмий-текшириш институтида узоқ вақтлардан бери мунтазам, самарали ишлаб келмоқдалар.

Владимир Михайлович Попов илғор рус лингвистика фанининг ўзбек тилшунослиги билан муносабатини, улуғ рус тилининг ўзбек тилига таъсири масалаларини илмий равишда ёритиб берган ўзбекистонлик кекса олимлардан биридир. Владимир Михайлович бу йил 70 ёшга тўлди. У, 13 йилдан бери институтда ишлайди. Кекса олимнинг илмий фаолияти 1913 йилдан бошланган. Улуғ Октябрь революциясидан илгариёқ унинг «Шимолий Смоленск ва Ржев шевалари», «Лермонтов ҳақида янгиликлар» каби илмий мақолалари рус илмий жамоатчилигига маълум эди.

Владимир Михайловичнинг илмий-педагогик ва ижодий фаолияти революциядан сўнг камолатга ета бошлади. У, Ғарбий Двина, Рязань ўлкасининг шевалари ҳақидаги тилшуносликка оид асарлар, рус адабиётшунослигига тааллуқли илмий мақолалар ёзди. Унинг Лев Николаевич Толстой «Кавказ асири» асарига асос берган ёзма манбаълар, буюк алибнинг нашр этилмаган ҳикоялари ҳақидаги мақолалари совет илмий жамоатчилигининг диққатига сазовор бўлади.

Владимир Михайлович Тил ва адабиёт институтининг илмий-тематик планини доимо бажариб келувчи ходимлардан ҳисобланади. Бу талантли тилшунос «Ўзбек ва рус тилларини қиёсий ўрганишда статистик методни қўлланиш», «Рус адабий тилининг фонетикаси», «Рус тилига Шарқдан кириб келган сўзлар луғати» каби асарларини ёзди. Шунингдек, ўртоқ Попов беш томлик русча-ўзбекча луғатнинг иштирокчиларидан биридир.

Владимир Михайлович Попов ўзининг 45 йиллик илмий-педагогик фаолияти, актив жамоатчилиги билан ёшларимизга намуна бўла олади. Владимир Михойлович медицина билан ҳам қизиқади, «институт врачи» деб ҳазиллашадилар ҳамкасблари. Чунки у медицина ҳақида лекция-суҳбатлар ҳам уюштириб туради.

* * *

— Ҳомил Иванич, неча ёшга кирдингиз? — деб сўрайдилар дўстлари **Ҳомил Исломович Ёқубовдан.** Рус устозлари унинг номига «Иванич»ни қўшиб чақирар эдилар.

— Йил ағдариб туғилган куними энди топиб олдим, яшай бошлаганимга ярим аср бўлибди, — деб ҳаммани кулдиради у.

Бу тажрибакор ва талантли адабиётшунос — танқидчи 30-йилларнинг дастлабки пайтларидан бошлаб адабиёт майдонига дадил қадам ташлаб кириб келади. Унинг педагогик фаолияти эса 1928 йилдан бошланган. Салкам 30 йиллик филолог-педагог институтнинг ҳозирги замон ўзбек совет адабиёти секторида 25 йилдан бери илмий ходим бўлиб ишлайди, САГУнинг филология факультетида дарс беради. Унинг ўзбек совет филологияси соҳасидаги илмий ишлари ҳаммага маълум. Айниқса, ўзбек классик адабиётидан Бобир, Турдий ва Муқимий ҳақидаги илмий асарлари, ўзбек совет ёзувчиларидан Ҳамза, Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон ижодлари ҳақидаги илмий мақолалари, танқидийбиографик очерклари олий ва ўрта мактаб ўқувчи, ўқитувчилари ўртасида кенг тарқалган.

Ҳомил Ёқубов илмий-педагогик ва жамоат ишларида актив қатнашгани учун, «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени ва медаллар билан тақдирланган.

Адабиётшунос-танқидчи 1947 йилда Ленинградда «Шоир Турди ижоди» темасида кандидатлик диссертациясини муваффақият билан ёқлаган. У, ўзбек классик ва совет адабиёти устида кўп илмий-текшириш ишлари олиб борган илмий ходимлардан ҳисобланади.

Коммунист олим Ҳомил Ёқубов актив жамоатчи ходимлардан бири. У, Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзи, Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг аъзосидир.

Ҳомил Ёқубов САГУда ва Тил-адабиёт институтида аспирантларнинг илмий ишларига раҳбарлик қилади, кўпгина ёш филологлар унинг шогирдларидир. У, ҳозир тайёрланаётган «Ўзбек совет адабиёти очерки» китобининг «30-йиллардаги ўзбек совет адабиёти» қисмининг авторидир.

* * *

Фахри Камол... Бу 50 ёшга кирган олимни республикада ҳамма танийди, десак янглишмаймиз. Унинг исмини ҳурмат билан тилга олар эканмиз, даставвал ўзбек имлосининг шаклланиши ва ривожлантирилиши соҳасида босиб ўтган йўлимиз, ундаги турли босқичлар хотирамизда тикланади. Шунинг учун ҳам тилчи олимлар, «Фахриимло» деб унга ҳазиллашишлари бежиз эмас. Чунки, тилчи олим ўртоқ Фахри Камолов ўзбек орфографиясининг шаклланиши, такомиллашишида хизмати сингган олимлардан ҳисобланади. У ўзининг 30 йиллик илмий фаолиятида ўзбек алифбеси, орфографияси ва грамматикаси соҳасида кўп илмий мақолалар, асарлар яратди.

Филология фанлари кандидати ўртоқ Камолов 1937-40 йилларда «Ўзбек ёзувини рус графикасига кўчиришга тайёрлик» асарини яратди, 1941 йилдан бошлаб янги алфавитга кўчиш даврларида илмий-жамоатчилик ишларида актив иштирок қилди, ўнлаб илмий мақолалар ёзди, лекция-докладлар қилди. 1956 йилда жамоатчилик томонидан маъқулланиб, Ўзбекистон ҳукумати томонидан тасдиқланган «Ўзбек орфографиясининг асосий қоидалари»ни тайёрловчи авторлар коллективи ичида ўртоқ Фахри Камолов ҳам бор.

У, республикадаги олий ўқув юртлари учун тузилган «Ҳозирги замон ўзбек тили курси» китобининг «лексика», «график ва орфография» ва «ўзбек тилида қўшма гапларга доир масалалар» қисмларининг авторидир.

Тилшунос ва адабиётшунос филолог олимларимизнинг узоқ йиллик илмий-педагогик фаолиятлари нишонланаётган кунларда уларга сиҳат-саломатлик, илмий-ижодий ишларида муваффақият тилаймиз.

А. ОЛИМЖОН.

Чет элларда

БМТ Бош Ассамблеясида

НЬЮ-ЙОРК, 12 сентябрь. (ТАСС). Бош Ассамблеянинг эрталабки мажлисида «Венгрия масаласини муҳокама қилиш» давом этди. Латин Америкаси мамлакатлари ва бошқа баъзи мамлакатларнинг делегатлари тил бириктиришиб (бу ҳол Бош Ассамблея доираларида кўпдандан сир бўлмай қолган эди), АҚШ дипломатларининг очиқдан-очиқ ундовига мувофиқ туҳмат пропагандаси кампаниясини авж олдирмоқдалар. АҚШ делегацияси томонидан авж олдирилаётган ва раҳбарлик қилинаётган иғвогарлик шовқин-суронларининг қатнашчилари бешлар комитетининг машъум «доклади» бўйича тузилган шпаргалкаларни Бош Ассамблея минбарида туриб ўнинчи марта такрорламоқдалар. Улар ана шу мажбуриятларини ўтаганларидан кейин ўз вақтларини мажлисларда эмас, балки делегатларнинг барида ўтказишни афзал кўрадилар. Мажлислар залида делегатлар ўринларининг кўпчилиги бўшаб қолган.

Бугунги мажлисида Куба вакили Нуньес—Портуондо узундан-узоқ нутқ сўзлади. Нуньес-Портуондо БМТда Америка қитъасидаги энг қонли режимнинг ифодачиси бўлиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида АҚШ делегацияси учун одатда энг разил ишларни бажаради. Нуньес-Портуондо ҳар доим коммунизмга ва Совет Иттифоқига қарши чиқиб келганлиги билан мақтанди. Куба вакили Америка пропагандасининг энг разил ва аҳмоқона уйдирмаларини такрорлади. Бешлар комитетидаги туҳматчилар ҳам ана шу уйдирмаларни ўзларининг қалбакичиликдан иборат докладига киритишга журъат этмаган эдилар.

Франкочилар Испаниясининг вакили советларга қарши нутқ сўзлади. Унинг АҚШ позициясини қўллаб ва Венгрия халқининг ғалабаларига қасд қилган контрреволюцион газандаларларни ҳимоя қилиб сўзлаган нутқи аслида Венгрияда ўтган йили бўлиб ўтган исённинг фашистлик характерини очиқданочиқ эътироф қилиш бўлди. У, Испаниядаги франкочилар исёнини Венгриядаги контрреволюцион исён билан бараварлаштирди. Испания делегати Венгриядаги контрреволюциянинг мағлубиятга учраганлигидан хафа бўлиб, испан фашистлари ҳам «коммунизмга қарши жанг қилган эдилар» деб эслатиб ўтди.

Эрталабки мажлиснинг охирида Албания делегати нутқ сўзлади.

БОЛГАРИЯ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПЕКИНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СОФИЯ, 12 сентябрь. (ТАСС). Бугун эрталаб Болгария ҳукумат делегацияси самолёт билан Пекинга жўнаб кетди. Бу делегация Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ-Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси ва Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматларининг таклифига мувофиқ дўстлик визити билан шу мамлакатларга боради.

Делегация составида Болгария Министрлар Советининг раиси А. Югов — делегация раҳбари, Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Г. Трайков, БКП Марказий Комитетининг секретари Д. Ганев, Савдо министри Б. Тасков, Ташқи ишлар министри К. Луканов бор. Делегация составига Болгария Халқ Республикасининг Хитой Халқ Республикасидаги элчиси А. Недялков, Корея Халқ Демократик Республикасидаги элчиси Ц. Кристев, Вьетнам Демократик Республикасидаги элчиси Д. Халов, Мўғулистон Халқ Республикасидаги элчиси Л. Герасимов ҳам кирадилар.

А. А. СОБОЛЕВ БМТ ҚУРОЛСИЗЛАНИШ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИГА МАКТУБ ЮБОРДИ

НЬЮ-ЙОРК, 12 сентябрь (ТАСС). СССР нинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили А. А. Соболев БМТ қуролсизланиш комиссиясининг раисига мактуб юборди. Бу мактубда ана шу комиссия кичик комитетининг докладини қараб чиқиш ва Бош Ассамблеянинг XII сессиясига докладни ишлаб чиқиш учун яқин вақт ичида комиссиянинг мажлисини чақириш илтимос қилинади. Мактубда айтилишича, БМТ қуролсизланиш комиссияси докладининг ўз вақтида топширилиши бу докладни Бош Ассамблеянинг XII сессиясида кун тартибининг биринчи масалаларидан бири сифатида муҳокама қилиш имконини беради.

МЎҒУЛИСТОН ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПРАГАГА КЕЛДИ

ПРАГА, 12 сентябрь. (ТАСС). Мўғулистон Халқ Республикасининг ҳукумат делегацияси Чехословакия ҳукуматининг таклифига мувофиқ бугун Прагага келди. Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал делегацияга бошчилик қилади.

Аэродромда меҳмонларни Чехословакия Республикаси ҳукуматининг раиси В. Широкий, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Новотний ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Ю. Цеденбал ва В. Широкий табрик нутқи сўзладилар.

ХАЛҚАРО ТИНЧЛИК ИНСТИТУТИДА

ВЕНА, 12 сентябрь. (ТААС). Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Коломбадаги сессияси қарорига мувофиқ ташкил этилган халқаро тинчлик институти ўзи тайёрлаган «Ҳаёт ғалаба қилиши керак» номли қисқа метражли фильмнинг биринчи марта кўрсатилиши муносабати билан кеча қабул маросими ўтказди. Бу фильм атом ва водород бомбаларини тажриба тариқасида портлатиш кишилар учун хавфли оқибатларга сабаб бўлишини кўрсатади ва атом синовларини тақиқлаш учун кураш олиб боришга чақиради. Қабул маросимида Австриядаги турли жамоат ташкилотларининг вакиллари, жамоат арбоблари, Австрия ва чет эл журналистлари ҳозир бўлдилар.

Фильм кўрсатилиши олдидан япон олими, Хиросима шаҳридаги университетда ахлоқ фанидан дарс берувчи профессор, доктор Ицпро Моритаки қисқача ахборот берди.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

★ Венадан хабар беришларига қараганда, унда СССР билан Австрия ўртасидаги савдо алоқаларини кенгайтириш тўғрисида Совет-Австрия музокаралари бошланган. СССР Ташқи савдо министрлигининг Ғарб мамлакатлари билан савдо бошқармасининг бошлиғи В. М. Виноградов совет савдо делегациясига бошчилик қилади.

★ Токиода Совет-Япония савдо музокаралари бошланди

★ Венгрияда чиқадиган «Непсабадшаг» газетаси бугунги сонида қуйидагиларни билдирди: Америка маъмурлари «Непсабадшаг» газетаси ходимининг АҚШ га боришига рухсат бермадилар. Бу газетанинг ходими Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ассамблеясининг фавқулодда сессиясига жўнаб кетиши керак эди.

★ Француз маъмурлари Франция Компартияси томонидан чиқарилаётган ҳафталик «Франс нувель» газетасининг сўнгги сонини мусодара қилдилар. Ана шу газетада Жазоирдаги уруш тўғрисида бир неча мақоланинг босиб чиқарилганлиги уни мусодара қилиш учун баҳона бўлган. «Франс нувель» редакцияси матбуот эркинлигига ана шундай қасд қилинганлигига қатъий норозилик билдирди.

★ 12 сентябрда Токиода халқаро бадиий фестиваль ташкилотчиларининг матбуот конференцияси ўтказилди. Ана шу фестиваль 1958 йилнинг бошларида Осака шаҳрида ўтказилади. Матбуот конференциясида фестивалда қатнашадиган бадиий ва музика коллективлари, шунингдек айрим артистларнинг рўйхати эълон қилинди. Ленинград филармониясининг Мравинский бошчилигидаги оркестри фестивалда қатнашади.

12 сентябрь. (ТАСС).

ОПА-УКА СУҲБАТИ

— Воважон, қандай соз-а,
Ўтириб кашта тикиш?
Дам олиш куни маза,
Йайраб қилсанг жиндак иш.

— Ленахон, бу қоил гап,
Велосипед бор бироқ.
Учқур елдек ғириллаб
Минсанг яна яхшироқ.

— Ҳа, айтгандай ҳар ишнинг
Ўзгача бир гашти бор.
Кўнгилли дам олишни
Унутма, ука зинҳор!

Қудрат ҲИКМАТ.
С. Рихсиев фото этюди.

Чирчиқ ҳақида илмий асар

Ўрта Осиё Давлат университетининг аспиранти Шафар Зуҳриддинов Чирчиқ шаҳрида туғилиб ўсди. Унинг кўзи олдида Чирчиқ юксалди, камолга етди, социалистик индустриал ва маданияти гуллабяшнаётган гўзал шаҳарга айланди. Ёш олим барча чирчиқликларнинг бири сифатида жонажон шаҳри билан фахрланади. Шунинг учун ҳам Чирчиқ Зуҳриддинов учун илҳомбахш манба бўлди, у илмий асари — диссертацияси учун «Чирчиқ шаҳрининг тарихи» деган темани танлаб олди. Диссертация «Электрохимия комбинатининг қурилиши» ва «Чирчиқ шаҳрининг бунёдга келиши», «Чирчиқ Улуғ Ватан уруши йилларида» ва «Чирчиқ урушдан кейинги беш йилликлар ичида» каби бўлимлардан иборат.

Чирчиқлик ёш олим ўз диссертациясини ёқлаш олдида турибди.

Совхозда уй-жой қурилиши кенгаймоқда

Оржоникидзе районидаги «Қибрай» узумчилик совхози ишчи ва хизматчиларининг маданий-маиший шароити тобора яхшиланиб бормоқда. Узум тайёрлаш йиллик планларини сурункасига бир неча йилдан бери ортиғи билан бажариб келаётган бу хўжалик аъзоларининг кўпи ўзларига типовой уй-жой бинолари қуриб олмоқдалар. Сўнгги 2 йил мобайнида якка тартибда 100 га яқин ишчи ва хизматчи участка қуриб олди. Ҳозирги пайтда 20 дан ортиқ киши уй қурмоқда.

Совхоз маъмурияти якка тартибда уй-жой қурувчиларга бинокорлик материаллари ва бошқа воситалар билан яқиндан ёрдам бермоқда. Бундан ташқари ўз кучи билан уй-жой қуриб ололмайдиган ходимлар учун йил бошидан бери ҳар бири 6 хоналик 30 та уй қуриб берилди. Совхознинг 1 ва 2-бўлим территориялари электрлаштирилмоқда, янги болалар боғчаси биноси фойдаланишга топширилди.

Т. УРУНОВ.

Янги совхоз

Бўстонлиқ районининг Хўжакент, Хумсон, Сижжак, Боғистон, Бурчмулла қишлоқларидаги колхозлар бирлаштирилиб, йирик боғдорчилик ва чорвачилик совхози ташкил қилинди. Янги совхоз Тошкент ва Чирчиқ шаҳар меҳнаткашларини хўл мева, сабзавот, гўшт, сут ва ёғ маҳсулотлари билан таъминлайди.

Э. Туркменов.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Сергей СМИРНОВ.

Брест қалъаси қаҳрамонларини излаб

... Биз Брестда бир ҳафта туриб, сўнг қайтиб келдик. Матевосян, мен ҳамда Никонова учовимиз Москвага жўнадик. Махнач Минскка, ўз уйига қайтиб кетди.

Матевосян Москвада анча вақт юриб қолди: у урушдан кейин ҳам партия сафига тикланмаган бўлиб, эндиликда шуни тиклаш ҳаракатига тушган эди. Аммо унинг отпускаси тугаб қолиб, ишининг ҳал бўлишини кута олмай, жўнаб кетишга мажбур бўлди. Лекин кейинроқ бориб мен унинг Ереванда юборган қувончли телеграммасини олдим: у менга яна ўзининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафида эканини хабар қилибди.

* * *

Брестдан қайтиб келганимдан кейин, мен яна қалъа мудофааси иштирокчиси Александр Фильни эсладим. Чунки Матевосянни дастлаб мен Совет Армияси Марказий музейига ёзган ўша Александр Фильнинг хатидан билиб олган эдим-да.

Мен Матевосян билан учрашган чоғимда Фильни ҳам яхшилаб сўраб олган эдим. У менга Фильнинг штаб комсомол ташкилотининг секретари, фаол комсомоллардан бири, ҳақиқий ватанпарвар, чин инсон, Ватанга ва партияга чексиз содиқ йигит эканини айтиб берган эди. Мудофаа кунлари Филь қаҳрамонларча кураш олиб борган экан.

Мен юқорида айтиб ўтганимдек, унинг музейга ёзган сўнгги хати 1952 йили келган экан. Шундан кейин, мана, орадан икки йилдан ортиқроқ вақт ўтибди. У музейдан юборилган хатларга жавоб қайтармас эмиш.

Мен Фильнинг хатини қайта бошдан ўқиб чиқдим ва ундан аллақандай бир оғир руҳий ҳолат нафасини ҳис этдим... Ҳақиқатан ҳам Филь қандайдир, катта, шахсий фожиани бошидан кечирган кўринади. Унинг хатида шундай жойлари ҳам бор эди: «Мен тутқинликда бўлганим туфайли, қаҳрамонлар ҳақида хат ёзишга ҳақим йўқ». Ёки «Кўп аттанг, мен ҳам дўстларим қатори Брест қалъасида ўлмаган эканман. Афсуски, бу менга боғлиқ эмас эди».

У ўзининг хатида жавобгарликка тортилиб, муддатни ўтаб чиққани ва яқиндагина гражданлик ҳуқуқларини тиклаб олганини айтган. Лекин у қандай жазо олганини ва айби нимада эканини ёзмаган.

Менинг хаёлимга икки фикр келди: «Ёки Филь 1952 йили Ёқутистондан чиқиб кетган ва бошқа жойда яшайди, ёки у, асирликда бўлган кишининг қаҳрамонлар тўғрисида хат ёзишга ҳақи йўқ, деб ўйлаб, шунчаки ёзишмани тўхтатиб қўя қолган. Лекин, нима бўлса-да, Марказий қалъа мудофаасининг раҳбарлари: полк комиссари Фомин ҳамда капитан Зубачевлар билан ёнма-ён туриб, бир ҳафтадан ортиқроқ вақт жанг қилган одамни топиш ҳаммадан ҳам зарур эди.

Мен ишни энди Ёқутистон олтин кони трестининг бошлиғи ўртоқ Зайкинга телеграмма юборишдан бошладим. Шундай қилиб, эртасигаёқ ундан жавоб олдим: Филь ўзининг илгариги жойида яшаб, аввалги ишида ишлар экан. Шундан кейин мен Филга узундан-узоқ хат ёзиб юбордим. Хатимда унга, аксинча, индамасликка ҳақи йўқлигини тушунтирдим ва қалъада кўрган-билганлари, бошидан кечирганлари ҳақида ёзишни, жуда бўлмаганда тупроққа бош қўйган ўзининг жанговар дўстлари хотираси учун, бизлар билан фикр алмашиши ҳам фарз, ҳам қарз эканини уқдирдим. Шунингдек, хусусан мен унинг қилмиши нимадан иборат эканини билмаслигим ва агар унинг қилмишида заррача қўлга илинадиган жойи бўлса ҳам, унга ёрдам беришим мумкинлигини айтдим ҳамда уни таржимаи ҳолига тушган доғдан ҳоли қилишга тайёр эканлигимни билдириб, ваъда бердим. Ниҳоят, хатимнинг охирида, мен ундан, уни Ёқутистондан Москвага чақиртириб олсам, деган ҳаракатимга қандай қарашлигини сўрадим.

Орадан тахминан бир ойча ўтди, — Ёқутистондан хат шунақа кечикиб келади, — мен ундан жавоб олдим. Филь менга ёзган хатида узоқ вақт жимиб кетгани учун узр сўрабди ва мен келтирган далилларга мутлақо ишонч ҳосил қилганини айтибди ҳамда қалъа мудофааси тўғрисида батафсил маълумотларни ёзиб юборибди. Хатининг охирида эса, мен Москвага бора олсам ва сизнинг ишингизга ёрдам бера олсам, ўзимни бахтли деб ҳис қилар эдим, деб ёзибди.

Олтин конлари Бош Бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Воробьевнинг ёрдами билан Филь Москвага чақиртирилди. У Москвага 1955 йилнинг февраль ойида етиб келди. Дастлаб у менга жуда оғир табиатли, эҳтиёткор, ичимдагини топ қабилидаги одам кўринди. Ҳамма вақт у, гўё кишилар унинг таржимаи ҳолига тушган доғни эслатиб, унга таъна қилаётгандек, чўчиб, ҳадиксираб турарди. Лекин мен ундан, қани тўғрисини айтингчи, шунчалик нима гуноҳ қилгансиз, деб сўраган вақтимда, у бирдан ҳўнграб йиғлаб юборди ва узоқ вақт ўпкасини босиб ололмади.

Мана унинг қиссаси. Брест қалъасида у бомбардимон тагида қолиб, контужен бўлган, сўнгра ҳушсиз ҳолда душман қўлига асир тушган. Гитлерчилар уни узоқ Шимолий лагерлардан бирига, Норвегияга жўнатишган. Филь Норвегияда қарийб урушнинг охиригача бўлган. Урушдан кейин эса, ўз ватанига қайтиб келган. Аммо тергов органлари ходимларининг виждонсизлиги туфайли, у, гўё, сотқин Власов армиясида хизмат қилгансан, деган айб билан айбланиб, Ёқутистонга сургун қилинган.

Филь ўзининг ҳеч қачон Власов армиясида хизмат қилмаганини, кўрсатилган айбнома эса, унинг ишини олиб борган терговчининг виждонсизлиги натижасида, туҳматдан, зўрлаб ёпиштирилганини таъкидлайди. Мен унга: бундан кейин тегишли органлар сенинг ишингни қайта кўриши учун ёрдам қиламан, деб ваъда бердим, унгача эса, хотираларингни ёзиб олай, деб айтдим.

У камбағал деҳқон оиласидан чиққан бўлиб, Кубанга қарашли Тимашевский станциясидан экан. Ёшлигида уйини ташлаб, қочиб кетиб қолган, безорилик қилган, кейин Ростовга келиб, у ерда бир кекса большевикнинг — гражданлар уруши қаҳрамонининг оиласида туриб қолган. Ўша оилада тарбия топган ва бухгалтерлик касбини ўрганиб олган. Кейин армияга чақирилиб, Брест қалъасида хизмат қилган. Қисқаси, бу одамнинг биографиясида ҳам, хулқатворида ҳам унинг уруш кунлари хоин бўлиб чиқишига асос бўлаоладиган ҳеч бир нарса йўқ эди. Умуман унинг суҳбатимиз пайтида кўзга ташланган туриш-турмуши, бутун фикриёди ҳамда характери ҳар қалай, Филь гуноҳсиз бўлса керак, деган шубҳамни тасдиқлар эди. Унинг иши қайта кўрилишига эришмоқ керак эди.

Мен Бош Ҳарбий Прокурор генерал-майор Е. И. Варскойга телефон қилдим ва унга гапнинг мағизи нимада эканини тушунтириб, бизга ёрдам беришини илтимос қилдим. Эртасигаёқ Варской Филь билан мени қабул қилди. У бизларнинг гапларимизни диққат билан тинглаб бўлгач, прокуратура ходимларини чақиртирди ва уларга тезлик билан Фильнинг ишини қайта текшириб кўришларини буюрди.

Филь кўп ўтмай Ёқутистонга жўнаб кетди. Мен эсам, вақти-вақти билан ҳарбий прокуратурага кириб, унинг ишини қандай кетаётганини сўроқлаб турдим. Прокуратура ходимларидан полковник В. И. Маркарянц билан подполковник Г. И. Дорофеевлар Фильнинг ишига диққат билан қарашди ва жуда катта одамгарчилик қилишди. Архивлардан, узоқ-узоқ шаҳарлардан ҳужжат талаб қилинди ва манзара борган сари ойдинлашиб борди. Қисқаси, орадан бир неча ой утгандан кейин, мен Филга кўпдан бери кутилган телеграммани бериб юбордим ва телеграммада Брест қалъасининг қаҳрамони бўлган Фильни унинг пок номи бутунлай оқланганлиги билан табрикладим.

Жавоб ўрнида мен ҳам Фильнинг шоду хуррамлик билан тўлиб-тошган телеграммасини, сўнгра эса, хатини олдим. У ўз хатида дунёга қайта келганини ва қалби келажак ҳақидаги қувончли орзулар билан тўла эканини ёзибди.

(ДАВОМИ БОР).

(Боши газетанинг 4, 7 ва 12-сентябрь сонларида).

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 14/IX да **Жазоир, менинг ватаним!**, 15/IX да **Ганг дарёсининг қизи.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/IX да **Кармен**, 15/IX да кундуз **Вертер**, кечқурун **Уйқудаги гўзал.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Сталин номли паркдаги ёзги бино) — ёзги мавсумнинг ёпилиши олдидан—15/IX да **Равшан ва Зулхумор.** Узбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров** қатнашади, 16/IX да **Азиз ва Санам.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

(Сталин номли паркдаги ёзги бино)

ёзги мавсумнинг ёпилиши олдидан
14 сентябрда

Катта концерт

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Эътибор Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов, Ашурали Юсупов** ва солистлар қатнашади.

Газета ва журналларга

1957 йилнинг IV квартали учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Обуна алоқа бўлимларида, Тошкент почтамтида (иш соатларида), «Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида соат 9-дан 19 гача, якшанба кунларида эса соат 9 дан 18 гача, шунингдек фабрика, завод, ўқув юртлари ва муассасалардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриёти.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва Тошкент шаҳар ижроия комитети Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон ССР Молия министри

Мамажон
ИСОМИДДИНОВНИНГ

фожиали вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06230. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1839.